

SLOVENE

Velja po pošti:
 celo leto naprej . K 28.—
 pol leta 13.—
 četrt 8.50
 en mesec 2.20
 Nemčijo celoletno . 29.—
 za ostalo inozemstvo . 35.—

V upravnistvu:
 Za celo leto naprej . K 22.40
 za pol leta 11.20
 za četrt 5.60
 za en mesec 1.90
 Za pošiljanje na dom 20 v. na mesec. — Posamezne štev. 10 v.

Inserati:
 Enostolna politivista (72 mm):
 za enkrat po 15 v
 za dvakrat 13 —
 za trikrat 10 —
 za več ko trikrat . . . 9 —

V reklamnih noticah stane enostolna garmondvsta 30 vinarjev. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja:
 vsak dan, izven nedej in praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 6/III. Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevih ulicah št. 6. Sprejema naročnine, inserate in reklamacije. — Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 8 strani.

Pomlad v Belikrajini.

Prvi politični shod v Adlešičah.
 V nedeljo, dne 2. maja, popoldne ob 2 uri se je ob obilni udeležbi vršil shod kmečke zveze za Belokrajino v Adlešičah na hrvaški meji. Po večernicah so se zbrali kmetje iz okolice v prostorni poljski sobi, ki je bila čisto polna, tako da udeležence lahko štejemo nad 150 samih kmetov. Tudi nekaj žensk je bilo prisotnih. Shod je otvoril tajnik S. L. S. dr. Rožič, pozdravil zbrane v imenu vodstva S. L. S. ter povedal razloge, zakaj da je kmečka zveza sklicala današnji shod. Za predsednika se nato izvoli domači župnik Iv. Šašel, za zapisničarja pa domačin, jurist Adlešič. Župnik v prisrčnih besedah pozdravi poslanca g. Matjašiča in mu podeli besedo.

Poslanec Matjašič v poljudnem govoru razlaga preosnovno cestnega zakona in se ozira posebno na belokrajinske razmere in potrebe. Govori o davku na pivo in vzpodbuja navzoče, naj pivo popolnoma opuste. Poslanec je dal potem kratek pregled celega delovanja S. L. S. v deželni zboru in je v prvi vrsti razložil potrebo desetmilijskega posojila za deželo, ker drugače bi si dežela ne mogla pomagati. Zborovalci so z veseljem vzeli na znanje poročilo in mu živahno pritrdjevali.

Za poslanca govori tajnik S. L. S. Rožič o potrebi strokovne izobrazbe za kmeta, zlasti za Belokrajino. Razlaga pomen zadrugištva za kmečki stan. Govornik navaja, koliknega pomena bi bilo dobro urejanje vinske zadruge za celo Belokrajino, ki bi skrbela v prvi vrsti za to, da bi se domače vino izvažalo ter spravilo v promet in se na ta način dobilo mnogo denarja v Belokrajino in se zanesel na njej sloves tudi v tujino. Vinogradniki bi si s skupno pomočjo lahko izboljšali svoje vinograde in bi z veseljem delali, ker bi upravičeno upali, da bo njih pridelek šel tudi v denar tako, kakor zasluži. (Živahno pritrdjevanje.) Le potom zadrugištva in samopomoči je mogoče kaj uspešnega doseči. Nato razlaga govornik prelepo uspelo organizacijo kmetov v drugih deželah, posebno na Moravskem in Češkem. Omenja slabe posledice izselevanja v Ameriko zlasti z ozirom na kmetijstvo in gospodarstvo sploh. Ko bi se belokranjski kmet doma na rodni grudi toliko trudil in delal, se toliko pehal in gnal, kakor se v Ameriki — sploh v tujini — ko bi doma tako varčno živel in gledal na vsak vinar, kakor ga skrbno hrani v tujini, potem pa bi bila Belokrajina lahko

tudi slovenska Amerika. Zemlja rodovitna, polja lepa, vinogradi zelo vinorodni, podnebje zdravo. Po skrbni brigi in vzornem gospodarstvu bi lahko kmet doma srečno in zadovoljno živel in visoko starost dočakal.

Tako pa je zanemarjena zemlja, zanemarjena posestva, družabno in družinsko življenje vse razbito in razkopano, razbrzdanost se širi kakor slaba zel med pšenico, mladina neubogljiva in razuzdana in sili v tuji svet, da se tam še bolj skvari in izgubi smisel in veselje do domačega dela in gospodarstva. Zato pa je potreba izobrazbe in poduka po krščanskih načelih. Mladina se mora že v mladosti učiti ljubiti svoj dom, svojo rodno zemljo. — Govornik govori o prelepih nalogah in delokrogu kmečkih zvez, zlasti tam, kjer je organizacija ljudstva še zaostala. — Nato poda kratko sliko iz državnega zbora in govori o političnem položaju z ozirom na veliko vojno nevarnost, ki je bila nastala v zadnjem času vsled krize med Avstrijo in Srbijo. Konečno povdarja potrebo združitve v gospodarskem, političnem in izobraževalnem oziru, drugače nas zadušijo velekapitalizem. Povdarja močno organizacijo S. L. S., ki se je vedno in se bo vedno zvesto potegovala za kmetске koristi. Njej in njenim vrlim voditeljem naj zaupajo vselej. Nikar naj ne verjamejo zlobnim nasprotnikom, ki vsakovrstne laži razširjajo v svet, samo da bi ji izpodkopali tla ter tako zopet kmeta dobili v svoje krepilje ter ga odiral, kakor so ga prej. — Tem izvajanjem so kmetje živahno ploskali.

Gospod jurist Adlešič govori o potrebah zadrugištva za domače kraje. — Gospod župnik se kot predsednik zahvali za obilno udeležbo in pazljivo poslušanje ter se zahvali vsem trem govornikom za podučne govore. Nato se je na predlog dr. Rožiča zaklicalo domačemu župniku kot odlikovancu trikratni živio.

Shoda v Adlešičah se je udeležil tudi gospod župan Rauch, bivši protikandidat poslanca Matjašiča. Na shodu smo opazili dalje bivšega poslanca Miko Dragoša in nadučitelja Strehovca. Kljub slabemu deževnemu vremenu je bila zelo ogromna udeležba in se je shod prav lepo obnesel.

V nedeljo, dne 2. t. m., popoldne je bila telovadba v Podzemlju. Zvečer ob osmih pa je v tamošnjem »Slov. katoliškem izobraževalnem društvu« govornik dr. Rožič o načinu, kako naj se izobrazuje naša mladina in o pomenu slovenske krščansko-socialne organizacije za našo deželo. — Mlado društvo se prav lepo razvija. Mladenci, le krepko in neustrašeno

naprej pod zastavo krščanskih načel in prave, res plemenite izobrazbe.

Državni zbor.

Dunaj, 4. maja 1909.

Počitek v trgovini.

Ker sinoči zbornica ni bila sklepčna, vršilo se je danes glasovanje o izpremembi § 96 d) obrtnega reda, ki določa počitek v trgovini. Večina je glasovala za kompromisne predloge, ker bi sicer skoro gotovo gosposka zbornica odklonila daljši počitek. Tako je vlada predlagala deseturni počitek v trgovini in prodajalnih produkcijskih obrtov, odsek pa vsaj 11 1/2 ure, zbornica pa je pritrdila predlogu posl. Pabsta, naj traja počitek najmanj 11 ur.

Enak počitek se določi za pomožne delavce pri spediterjih, za njih voznike pa velja vsaj deseturni počitek. Zbornica pa je z ogromno večino zavrgla predlog socialista Starka, naj bi uslužbenci dobili vsako leto vsaj 14-dnevni dopust s popolno plačo.

Opoludanski odmor more biti istočasen za vse uslužbence ali pa se morejo vrstiti. Ta odmor pa mora trajati 1 1/2 ure, ako popoldansko delo traja nad 4 ure in ako ima uslužbenec obed izven trgovine; sicer traja opoludanski odmor eno uro. Zbornica je odklonila predlog posl. Düricha, ki je zahteval daljši odmor le za mesta, ki štejejo nad 50.000 duš; istotako je bil s 165 proti 150 glasovom odklonjen predlog posl. Schmidta, ki je predlagal poldrugourni odmor med obedom le za mesta z več nego 25.000 dušami.

Trgovine in pisarne s skladišči morajo biti zaprte od 8. ure zvečer do 5. ure zjutraj; le trgovine z živili smejo zvečer biti odprte do 9. ure. Deželna vlada sme v dogovoru z občinami, trgovinsko zbornico, dotično zadrugo in pomočniškim zborom ukreniti, da se trgovine zvečer preje zapirajo in zjutraj pozneje odpirajo. Izjeme pa so dovoljene tržne dni, za inventuro, pri selitvi, ako je nevarnost za blago in sploh kvečjemu še 30 dni na leto. Za izjemno daljše delo pa smejo uslužbenci zahtevati posebno odškodnino. Ob času, ko morajo biti trgovine, skladišča in pisarne zaprte, je prepovedano blago prodajati na ulici. Vse te nove določbe veljajo tudi za konsumna društva.

Zakladne zadolžnice.

Proračunski odsek ima danes zvečer sejo, da glasuje o raznih resolucijah glede na izdajo zakladnih zadolžnic v znesku 220 milijonov, ki jih je vlada najela brez izrečnega dovoljenja parlamenta. Vladine stranke so iz treh predlogov zvarile na-

slednjo resolucijo: »Z ozirom na to, da je vlada prekoračila svojo kompetenco, ko je izdala za 220 milijonov zakladnih zadolžnic in ker so vnanje in notranje politične razmere opravičevale to kreditno operacijo, ki je koristila državi in financii, sklence zbornica, da se naknadno odobri to posojilo«.

Torej tudi vladne stranke priznavajo, da je vlada kršila parlamentu v ustavi zajamčene pravice, ko je brez njega najela posojilo. Z ozirom na to pa, da je vlada nujno potrebovala denar, naj parlament posledobno odobri to posojilo. To je prikrita nezaupnica, ki jo predlaga poročevalec dr. Steinwender.

V odseku pa je bila živahna razprava o tem, ali je odsek upravičen brez nove razprave glasovati o Steinwenderjevem predlogu, ki ga je stavil šele kot zadnji govornik. Večina je z 21 glasovi proti 17 odločila, da je glasovanje dopustno. Vendar pa je načelnik baron Chiari dal na glasovanje razne v razpravi stavljenе predloge. Večina je seveda odklonila vse proti vladi naperjene predloge.

Finančni načrt.

Danes je zbornica pričela glavno razpravo o vladinih predlogih, da se zviša davek od žganja in podržavi ves davek od piva, od višjega dohodka pa med dežele razdeli bodoče leto 106 milijonov, vsako nadaljno leto pa dva milijona več, tako da bi država leta 1919, med dežele razdelila 124 milijonov. Vsi današnji govorniki so grajali dr. Bilinskega finančni načrt, ki brez temeljitih prememb gotovo ne postane zakon.

Shodi S. L. S.

V Besnici pri Kranju je bil v nedeljo popoldne v Stihlovi gostilni političen shod, na katerem je poročal deželni poslanec Jarc o delovanju deželnega in državnega zbora. Zbrani mošje so z navdušenjem odobrili delovanje S. L. S. Pogovor se je vršil tudi radi ceste v Besnico, ki že leta in leta čaka nujne preložitve.

Javen političen shod je bil dne 4. maja popoldne pri Sv. Katarini pri Trzinu. Shod je bil dobro obiskan. Poročal je gospod poslanec Piber o delovanju deželnega zbora, o starostnem zavarovanju in obširno podučeval navzoče o planinstvu. Shod je enoglasno izrekel zaupnico gosp. poslancu Pibru in vodstvu S. L. S. Popoldne je gospod poslanec predaval v društvu sv. Jožefa v Trzinu o delavskem starostnem zavarovanju.

Delavci v c. in kr. praharni v Kamniku imajo vojaško ravnateljstvo. Inženir Kaufmann noče vedeti, da delavec, ki pro-

LISTEK.

Umetnost v izobraževalnih društvih.

(Dalje.)

Pri predstavah ni samo gledati na to, da igralci znajo svoje vloge, ampak tudi na scenerijo. Velike važnosti so sestave posameznih skupin. Najmučnejši vtis napravi pri predstavah, če igralci ne vedo, kaj jim je stati, kako se imajo obračati. Vse pomanjkljivosti glede kulis in kostumov zakrije lahko izurjen nastop igralcev. Zatorej izkušnje po možnosti na odru pred voditeljem, ki je vedno kritikujoči gledavec in poslušavec! Vkljub tej glavni zahtevi pa moramo paziti tudi na to, da damo igri primerno ozadje. Kulise po mnogih izobraževalnih društvih že izdeležijo domači samouki. Obleke morajo biti vedno take, da ne vzbujajo smeha — ne kakoli potlačeni cilindri, pomazani fraki. Boljša je navadna nedeljska obleka tudi za gosposke vloge, kakor pa kaj tacega. Glede iger samih je treba pomisliti. Morajo odgovarjati zahtevam, ki jih stavi umetnost na nje. Boljše nič, kakor kaj tacega, kar vzbuja samo smeh, samo deluje na nizke čute gledavcev! Izkušnja

uči, da so tudi naši igralci po deželi zmogni igrati daljše vloge. One igre, ki jih izdaja »Zveza«, so seveda primerne. Med večjimi igrami moramo pa pred vsem dati prednost »Divjemu lovcu«, ki naj bi tvorila ono točko našega društvenega programa, kjer se poskušajo zmognosti igralcev. Vem, da bodo vloge Janezova, Zavrtnikova in Tončkova ter Majdina med ljudstvom vedno našle dovolj smisla. S tem sem se dotaknil tudi vprašanja o igrah z mešanimi vlogami. Vodilo naj nam v tem oziru bo: Po možnosti igre s samo moškimi in igre s samimi ženskimi vlogami! Na ta način se bodo voditelji izognili raznim težkočam in nepravilnostim, ki se sicer neizogibno pojavljajo in lahko uničijo ves vzgojevalen pomen iger. Da to naše ljudstvo tudi samo razume, mi dokazuje to, da naši dramatik-samouki po deželi v svojih proizvodih dosledno rabijo le ene vrste vloge. Toda s tem ni rečeno, da se moramo izključno posluževati takih iger. Kmetijski fantje niso nezreli petošolci, ki jih je napačna vzgoja pokvarila, in naša dekleta tudi ne po romantičnih dogodkih hrepeneče preparantovke, zato pametni voditelj prav lahko vse morebitne nevarnosti odstrani, seveda pazljivosti in previdnosti je treba. Če so se fantje in dekleta posebej že dovolj pripravili za razumevanje iger z nastopi v igrah s samomoškimi ali samoženskimi vlogami,

bodo tudi pri skupnih nastopih imeli le umetniški užitek. Posebno je treba seveda pri takih igrah povdariti vodilno idejo že pri čitanju in gledavcem pred predstavo. (Ideja »Divjega lovca«.) Treba je pa tudi previdnosti pri izbiranju igralcev in igralcev. Ponekod se bo dalo mnogo namenu služkega doseči, če bo mogoče za igralke pridobiti mlajše dame, ki se radi posvetje takim nalogi. Skupni nastop mladencev z damami bo imel na prve lahko prav ugoden vpliv.

Kar pa zadeva izbiro igralcev in igralcev v obče, moramo posebno povdariti, da naša izobraževalna društva ne smejo biti nikake dramatične šole, kjer bi se gojilo igralce po poklicu. Škoduje namenu društva, če vedno le ene in iste osebe igrajo, čim več za javni nastop sposobnih članov ima društvo, tem bolje izpolnjuje svoj namen, tem manj bo gojilo ošabnost pri nekaterih članih. — saj vsak društveni voditelj vé, kako hitro se prijeti, da najboljšega igralca pri skušnji ni, ali da ne pride pravočasno. Tu je treba nastopiti takoj in izročiti vlogo drugemu, če tudi manj sposobnemu. Sploh mora se posebej v tem oziru biti voditelj pazljiv in energičen pri vsakem nedostatku.

Mnogo vpliva na smisel za lepoto, na zgodnji razvoj estetičnega okusa imajo, kakor uči izkušnja, igre v zgodnji mladosti. Naši šoli odrasli otroci naj se le po-

gosto porabijo pri igrah, in videli bomo pri njih kmalu lepo obnašanje, razvil se bode v njih čut za dostojnost, ki sedaj v naših šolah pri raznih učiteljih ne najde prostora. V Ameriki so v novjšem času otročje igre začeli rabiti kot važno vzgojno sredstvo.

Posebno lahko bode uporabljati otroke pri živih slikah. Toda tu je treba zlasti vpoštevati, da delujejo umetniško vzgojevalno posebno še z barvami. Zato mora tu lepota oblek, harmonija barv in njih harmonija z idejo slike, potem simetrično razpostavljene osebe, zatorej tudi izbira predstavljavcev zahtevati posebne pozornosti. Lažje pa je tu doseči umetniški vtis, ker imamo za žive slike pred sabo slike velikih umetnikov, na podlagi katerih naj bi se tudi naše žive slike sestavljale.

Estetičnega užitka s proizvajanjem pa ne dosežemo le z navedenimi sredstvi, ampak tudi s telovadbo. Elegantly izvajane vaje na orodju vzbujajo ravno tako estetičen čut v gledavcu in v proizvajatelju, kakor lepa predstava, ali živa slika. Če občudujemo grške umetniške kipe rokoborcev, metalcev diska itd. in pri tem izobrazujemo umetniški čut in uživamo lepoto, je to še tem bolj mogoče, če gledamo gibčna mlada, lepo, pravilno zraščena telesa pri izvajanju kretanj, ki kažejo moč in izurjenost človeškega telesa. Harmonično izvršeni gibi pri prostih va-

daja svoje delavske moči vojaški upravi, ni vojak, ki mora nositi vojaško suknjo. Po njegovem prizadevanju — vsaj tako se sodi — se je podelila delavcem nedavno silna zaušnica. Dozdaj so začeli delo ob tri četrti na 7. uro; kar naenkrat se jim je pa ukazalo začeti ob tri četrti na 6. uro, torej eno uro prej. O kakem povišanju plače pri tem ni nobene sledi, dasi je plača naravnost beraška; za dnino po 2 kroni ne dobiš niti na kmetih delavca več; v praharni pa jih je še dovolj. Zdaj se zahteva torej enajsturno delo, medtem ko po drugih c. kr. praharnih delajo le po 9 ur. Dr. Krek, poslanec kamniškega okraja, je na vojno upravo vložil v tej zadevi ostro interpelacijo; zadnjo nedeljo je pa na shodu v Kamniku z vso odločnostjo obsojal tako postopanje. Kakor vse kaže, je ta klofuta vzbudila tudi drugo delavstvo v Kamniku in v okolici, da si bode v čvrsti organizaciji poiskalo opore.

Protisrbski proces v Zagrebu.

Zadosti je, baron Rauch!

Protisrbski proces je postal že tako neumen in žalosten, da bi bila pač abolicija najpametnejše, kar bi mogla vlada storiti. Ne potegujemo se za Srbe, vendar so dozdaj izpovedbe prič take, da je položaj čisto zmeden in bi moral predsednik biti pravi čarovnik, da se v tem kaosu znajde. Neka propaganda je brez dvoma obstojala, toda od propagande do dokaza veleizdaje je pač veliko. Dozdaj je edino le učitelj Petrovič nekoliko kompromitiran, če je res, da je govoril o »kralju Petru, ki ima na Hrvaškem zavladati«. Zdi se pa, da so priče to le od drugih slišale govoriti. Konečno pa, če je tudi res kaj na vsem bilo, je državni pravdnik celo stvar, seveda po Rauchovem nalogu, napačno prijel, tako da se nikoli ne bo mogel ogniti očitani, da je obtožnica s svojim tajenjem srbske narodnosti politični monstrum. Pristranost obtožnice je največja ovira, da se resnica ne bo izvedela!

In priče! O priči Schmidtu je dokazano, da ga je državni pravdnik Accurti najel za špiona in agenta provokaterja. Zdaj pa nastopajo priče Srbi, ki napravljajo vtis, da ali preiskovavemu sodniku niso povedali resnice ali pa so zdaj od srbske strani nagovorjeni, da tajé, kar so v preiskavi izpovedali. Nekaj smrdi, naj bo tako ali drugače. In zato je najboljšje, da se zgoraj premislijo. Če je ban Rauch hotel dokazati, da je med Srbi in Hrvati nasprotje glede na končne politične cilje, bi bil to lahko dosegel brez tako odlozega procesa, ki nosi na sebi znak persekucije celega naroda, če pa je mislil, da bo skrpal zase stranko za sabor, se je kruto zmotil, to pač danes sam uvideva. Človek, ki se hoče s strahovladno uveljaviti, ne bo dobil stranke zase, tudi če Srbe oslabi. Hrvati bodo brez Raucha našli pot, kako svojo domovino rešiti žalostnega mažarskega jerobstva. Seveda, po poti Frankovi ali Supilovi ne, vsekakor pa brez Raucha...

Aretirana priča.

Zagreb, 4. maja. Priča Živoder, orožnik, ne izpove nič bistvenega. — Trgovec Kohn, jud, izpove, da je od nekega kmeta čul, da je obtoženec Jovanović dejal, da treba vzdigniti vstajo in mesto Franca Jožefa posaditi na prestol kralja Petra. Druge stvari pa, ki jih je v preiskavi izpovedal, zdaj taji, češ, da jih ni dejal in da se mu preiskovavni zapisnik ni prečital. Državni pravdnik replicira, da je za-

jah, zanimivi zapletki pri rajalnih nastopih vplivajo bolj, ko slike največjih umetnikov.

Vzglede v tem oziru nam morajo biti Grki. Kako so oni visoko dvignili umetnost, nam je znano. Da je pri Grkih cel narod bil umetniško visoko naobražen, to nam dokazuje že samo dejstvo, da je ta mali narod glede umetnosti še danes vzgled.

Ljudske igre so bile pri Grkih stalna ustanova. Vsako leto so združevale vse grške rodove. V prosti naravi se je vse vršilo, so pesniki deklamirali sami svoje proizvode, umetniki sami kazali svoje umetnine, so se grški mladeniči izkušali v pentathlu v gibčnosti in izurjenosti. V grški kulturni zgodovini imej tudi naš društveni voditelj svoj vzgled. Že naša občna zgodovina nam nekoliko pove o tej gojitvi umetnosti. Za natančneje pojmovanje umetnosti je seveda potreba knjig s slikami. (Lexikon der klass. Altertümer.)

Naše cerkve in njih notranjost, naša znamenja ob cestah in po vaseh, naše kmečke hiše in vasi, naše sobe in slike po stenah, naša obleka, vse nam kaže, da nam še zelo pomanjkuje estetičnega okusa. Zboljšava se že ponekod v tem oziru, hitimo nazaj k naši narodni individualnosti, toda navadno le po zaslugi posameznih mož, naše organizacije še niso nič skupnega stobile, nimajo še jasnega programa. — Tu je mesto za teoretična predavanja o umetnosti.

(Dalje.)

pisnik čul pri diktiranju. — Priča Drpa, Srb, taji vse, kar je v preiskavi izpovedal in se izgovarja, da je bil takrat pijan. Nesreča hoče, da prejšnja priča Kohn, ki ga državni pravdnik ne pusti iz sobe, izpove, da Drpa takrat ni bil pijan, marveč je bil pijan nek drug kmet, ki ga je preiskovalni sodnik zaradi tega zapodil. Predsednik zato odredi, da se Drpa takoj odvede v zapor. Ker državni pravdnik pri tej priliki očita Srbom, da terorizirajo priče, pride do prepira z obtoženci, ki se konča z disciplinacijo enega obtoženca. — Priča Srba Mraović in Miljušević tudi tajita, kar sta v preiskavi povedala. — Italijan Palezi iz Vrginmosta trdi, da Srbi prete katoličanom s smrtjo, ako bodo v procesu proti njim izpovedali. Kaj obtežilnega v zmislu veleizdaje ne izpove. Luka Žigaj ve samo to, da je učitelj Petrovič dejal, da se mora Avstrija razkosati. — Priča Abramović je ubog tepček, ki ničesar ne vé.

Srbski advokat pride pred vojno sodišče.

Zagreb, 4. maja. Srbskega advokata dr. Miladinovića, prijatelja Raucha, iz Rume, postavijo pred vojno sodišče, ker je priča Dabić izpovedal, da je obtoženec vtihotapljal orožje v Bosno in v svoji hiši gostil srbske vstaše iz Makedonije, med njimi glasovitega Skopljanca.

Kdo vlada zdaj v Turčiji?

Kdo vlada v Turčiji?, to je vprašanje, ki zdaj v prvi vrsti zanima nepristranskega opazovalca turških razmer. Ali vlada »narodni zbor«? Dozdevno pač, v resnici pa ne, saj se izvrši vse, kar hoče mladoturški odbor, mladoturški poslanci pa v parlamentu niso v večini. Morda pa vlada? Kaj še! Saj je med ministri veliko takih, ki jim je odstavljeni Abd ul Hamid za časa staroturške kontrarevolucije poveril vladati in tudi veliki vezir Evfik-paša je isti. Morebiti vlada makedonska armada? Ko pa njen poveljnik Mahmud Šefket-paša v posebnem razglasu taji, da bi njegovi vojaki imeli namen vladati, češ, da armada ne pozna politike, marveč je le prišla v Carigrad ščititi ustavo... Če pa armada ne, menda mladoturški odbor? Ta pa se ne pokaže — je še danes tajen. Katera oseba ima v rokah vse niti? Ali Ahmed Riza-bej, zbornični predsednik, Mahmud-paša, Said-paša, predsednik senata, majorja Niaz in Enver-bej, prva početnika mladoturške vstaje, Hilmi-paša, mladoturški kandidat za veliki vezir?

Da je situacija za mladoturke bila in je še zelo kritična, dokazuje predvsem to, da so se, predno so udrle makedonske čete v Carigrad, veliko pomišljali, kaj naj napravijo. 25. in 26. aprila so se noč in dan posvetovali, ali naj Abd ul Hamida odstavijo, ali ne. Odstavljenje sultana ni kar tako! Sultan je kalif. Znano pa je, da se Arabci od pamtveka potegujejo za kalifat, versko hegemonijo nad Mohamedanci. Znano je tudi, da uživa še večjo avtoriteto kot šejk-ul-izlam v Carigradu mohamedansko vseučilišče v Kairi in je bilo zato treba največje previdnosti pri sestavi fetve, odstavnega odloka. Nadalje ima Abd ul Hamid silno veliko pristašev v Mali Aziji. Na drugi strani ima odstavljene sultana silno veliko posledic z ozirom na Armence. »Smrt Abd ul Hamidu!« je bila jutranja in večerna molitev armenskih revolucionarjev. Vse to je bilo treba vpoštevati. Upor v Arabiji, upor v Mali Aziji, veliko armensko gibanje — na vse to so morali mladoturki misliti.

Mladoturki pravijo danes, da so sultana morali odstaviti. Armada bi bila mladoturke poklala, ako bi se ne odločili za to, da Abd ul Hamida strmoglavijo. Armada bi bila zapalila Carigrad, in to bi bilo gotovo povzročilo intervencijo veselil.

Mogoče, da imajo mladoturki prav. To pa bi bilo le dokaz, da jim je armada zrastle čez glavo. Pravi vladar v Turčiji je torej III. zbor iz Soluna. Dobro to ni. Pretorijanstvo je v takih razmerah znak razpada, ne pa prerojenja. Čuje se, da gibanje v Arabiji tako narastlo, da hočejo mladoturki Yemenu dati avtonomijo. Če jo pa dobé Arabci, jo bodo gotovo zahtevali tudi Sirci, Armenci, Bolgari, Srbi in Grki. Ali bodo mladoturki temu kos?... Mi nimamo razloga tega ne želeči, pa vendar dvomimo, da so mladoturki možje za to. Bomo videli.

× × ×

Abd ul Hamidovo premoženje konfiscirano. — Posojilo.

Carigrad, 4. maja. Zbornični odsek, ki je bil včeraj navzoč pri inventariziranju dragocenosti v Jildizu, poroča, da so našli v zasebnem stanovanju Abd ul Hamidovemu račune o vsotah in vrednostnih papirjih, naloženih pri Nemški in pri Otomanski banki. V kovčegih, ki so se nahajali v velikem neredu, so našli za 136 tisoč turških lir dragocenosti in bankovcev, v sobi za mizarstvo nadaljnjih 300.000 lir v papirju. Še v neki drugi sobi je bilo denarja in zlahtnega kamnja ter tri blagajne, ki jih danes odpro. Zbornica je sprejela predlog finančnega odseka, ki za-

hteva, naj vlada zapleni denar in vrednostne papirje, ki jih je bil Abd ul Hamid deponiral v tukajšnjih in inozemskih bankah.

Zbornica je s 138 glasovi proti trem pooblastila vlado, da najme pri Otomanski banki za nuje izdatke pol milijona funtov posojila in sicer na račun avstro-ogrške odškodnine.

Sultanova civilna lista.

Carigrad, 4. maja. Sultan sam je civilno listo, ki jo je bil zbornični finančni odsek od 50.000 znižal na 25.000 funtov, določil z 20.000 funti. Abd ul Hamid z znižanjem na polovico ni bil zadovoljen.

Harem.

Carigrad, 4. maja. Ker so preiskave v Jildizu dognale, da je Abd ul Hamid za svoj harem porabil na leto krog 19 milijonov frankov državnega denarja, so krščanski, albanski in židovski poslanci narodnega sveta stavili predlog, da se sultanski harem postavnim potom odpravijo.

Armada.

Carigrad, 4. maja. Mahmud Šefket-paša je izdal uradno obvestilo, ki odločno zanika, da bi bila pri zadnjih dogodkih armada orodje kakšne stranke ali pa mladoturškega odbora. Armada je samo hotela ohraniti in utrditi ustavo, ki se je nahajala v nevarnosti. Čeprav so bila prizadevanja vojske in mladoturškega odbora, ki skuša od julijskega prevrata naprej streti absolutizem, vzporedna, ne obstoji, odkar se je ustava konsolidirala, med odborom in armado nobena zveza več. Armada je narodna in izvrševalni organ vsake vlade, katerikoli stranki pripada, da je le ustavna in uživa zaupanje zastopnikov naroda. Vojaštvu ne bo dovoljeno, da bi gojilo zveze in simpatije do političnih strank; kdor bi kaj takega hotel, ga iz armade izključijo.

Obsodbe.

Carigrad, 4. maja. Včeraj ob štirih zjutraj so pred parlamentom obesili sivega majorja v pokoju Jusuf-efendija in nekega narednika solunskih lovcev, ki sta bila poveljevala upornemu vojaštvu, ko je korakalo pred parlament, ter povzročila smrt Nazim-paše in poslanca Arslana. Poleg njiju so obesili še tri podčastnike. Ponoči so bili postavili pet surovo obesanih vislic. Vsak obsojenec je moral z zanjko okrog vratu stopiti na stol, ki so mu ga potem izpodmaknili. Smrtni boj je trajal četr ure. Major Jusuf je prosil, da njegovemu sinu zamolče smrt. Ko so mu to obljubili, se je s solzami v očeh zahvalil.

Carigrad, 4. maja. Vse člane bivše moslimske zveze preganjajo. Vlada je oblastnjajem v provinci ukazala, da ujamejo nad 1000 hodž, ki so po izpremehbi na prestolu zbežali v Malo Azijo. Kogar vdobe, ga postavijo pred vojno sodišče.

Za Abd ul Hamida.

Skoplje, 4. maja. Albanci s postopanjem proti bivšemu sultanu niso zadovoljni, ker se jim zdi nečastno, da so ga prepeljali v Solun. Bati se je novih uporov, ako ne izpremenijo Abd ul Hamidovega bivališča.

Solun, 4. maja. Mladoturška odbora v Skoplju in Monastiru, sta pozvala tukajšnji odbor, naj prepreči, da solunski listi ne bodo bivšega sultana več napadali in sramotili, ker da so mohamedanci zbog tega silno razburjeni.

Klanja.

Carigrad, 4. maja. V Erzerumu so danes umorili 30 Armencev. Kurdi prete mestu Mulathya. Ljudstvo žuga tudi nemškemu, angleškemu in italijanskemu konzulatu v Merzini, kamor je pribeglo mnogo kristjanov. Turška vlada je sklenila vilajetu Yemenu dati avtonomijo, da napravi konec nemirom. Ministrski svet je sklenil poslati v Erzerum in Diarbekr 7000 makedonskih vojakov.

London, 4. maja. Turki so zažgali armensko mesto Hadjin in pomorili 15.000 Armencev.

× × ×

Vseh Armencev je poklanih 25.000. Je pač sramota za Evropo, da dopusti, da se tako preganja in v krvi utaplja eden najstarejših kulturnih narodov na svetu! Več so Armenci vredni, kakor vsi mladoturki! Seveda je medsebojna zavist in nezaupljivost velevlasti druga proti drugi ravno zdaj tako velika, da pasivno gledajo, kako trpe krščanski narodi in so žrtve »prerajanja« gnilje turške države.

SIJAJNE ZMAGE KRŠČANSKIH SOCIALCEV.

Pri deželnozborskih volitvah na Gornjem Avstrijskem so 3. t. m. krščanski socialci sijajno zmagali. Bilo je voliti 14 poslancev splošne kurije. Deset mandatov kmečkih občin je bilo pač krščansko-socialni stranki zagotovljenih; nihče pa ni pričakoval tako velikanskih večin. Od 4 mestnih mandatov so optimisti računali na dva, dočim sta dva volivna okraja kakor nalašč prikrojena za socialne demokrate. Toda tudi v mestih so vsepovsod zmagali krščanski socialci, ki so dobili več kakor

dvakrat toliko glasov, kolikor jih je bilo za zmago potrebnih.

Tudi na Solnograškem se kaže lep napredek. Obeh mandatov mestne kurije še sicer ni bilo mogoče iztrgati socialnim demokratom; na kmetih pa so vsepovsod prodrli kandidati krščanskih socialcev z velikimi večinami.

OGRSKA KRIZA.

Budimpešta, 4. maja. Cesar je dospel semkaj. Socialnodemokratska demonstracija za splošno in enako volivno pravico se je izjalovila, ker je močno deževalo. Cesar ostane tu do 11. t. m. Sprejel bo mnogo politikov, menda tudi člane bivše liberalne vlade, Tiszo, Lukasa in druge. Pravijo, da se bo rešitev krize zavlekel do jeseni, ker zazdaj še nihče ne ve izhoda. Košutovci so potrli, ker je cesar odločno izjavil, da ne mara na noben način ministrstva, sestavljenega od samih Košutovcev in ima rajši nove volitve. Cesarja nagovarja prestolonaslednik, naj ostane neomajen, ker so Košutovci napravili bankerot in je ogrsko ljudstvo mažarske in nemažarske narodnosti cesarju udano. Z Weckerlom so nezadovoljni, ker je na obe strani. Ugledni ogrski politiki bivše vlade nasvetujejo vladarju, naj pokaže sedanjemu vladarju in imenuje nekompromitovane ljudi za ministre, ki bodo pošteno izvedli volivno reformo. Nekateri se pa še vedno boje, da ne bi cesarja v Budimpešti kaj pregovorili.

ITALIJA SE KOSA Z NAMO.

London, 4. maja. Baje je laška vlada sklenila v slučaju, da Avstrija zgradi 7 »Dreadnought«, zgraditi 9 ali 10, da si ohrani pomorsko prvenstvo.

Rim, 4. maja. Vojni minister zahteva od zbornice 16 milijonov lir več rednega, 125 milijonov lir več pa izrednega kredita. Ves izredni kredit znaša 365 milijonov lir in se bo porabil za reformo artilerije (katero ima Avstrija že vso izvedeno) in obmejne utrdbe. Tudi hoče vojni minister prezenčno stanje tako zvišati, da bi znašalo 250.000 toj. — Res veliko nasane oboroženi mir! Lahji so v toliko bolj neugodnem položaju, ker so jim bivši vojni ministri vse izredne kredite za »obmejne utrdbe« ne ve se za kaj napravili...

Dnevne novice.

+ C. kr. deželni šolski svet. V smislu novele k šolskemu zakonu, sklenjene od deželnega zbora kranjskega, je imenoval deželni odbor kot svoja zastopnika v deželni šolski svet g. deželnega odbornika prof. Evgena Jarca in državnega poslanca Frana Jakliča. Dr. Susteršič in dr. Lampe seveda ostaneta še dalje v deželnem šolskem svetu. S to izvolitvijo je deželni odbor ustregel zlasti stanovskim interesom učiteljskega stanu. Kajti doslej je deželnem šolskem svetu ni bilo nobenega srednješolskega profesorja in nobenega ljudskega učitelja. To krivico je zdaj deželni odbor popravil.

+ Boj za slovensko vseučilišče. Da se razširi zanimanje in gibanje za slovensko vseučilišče, bo razdelil deželni odbor tisoč izvodov knjižice »Boj za slovensko vseučilišče«, ki jo je izdala »Slovenska dijaška zveza«, med društva in razne korporacije.

+ Za enotne pasme v kranjski živinoreji. Ker se je pokazalo, da ni bilo soglasja med deželnim odborom in med c. kr. kmetijsko družbo pri podpiranju nabave plemenskih bikov, se je deželni odbor obrnil do kmetijske družbe, da se naj odslej postopa po skupnem enotnem načrtu, da se doseže na Kranjskem čiste pasme. Deželni odbor je zopet dal podporo raznim zadrugam in tudi nekaterim zasebnikom za nabavo plemenske živine.

+ Deželna blaznica. V veliki zadregi so letos deželni dobrodelni zavodi. Vse je prenapolnjeno z bolniki, blaznimi in hiraljočimi. Posebno na slabem je deželna blaznica, ki že davno več ne zadošča številu umobolnih, tako da so postale v njej razmere že neznosne. Zlasti občutno je pomanjkanje deželne hiralnice, ker ni mogoče hiraljočih umobolnih spraviti v hiralnico, da bi se blaznica porabila le za tiste umobolne, katerim je v resnici namenjena. Ker je dežela dolžna, bolnike in blazne sprejemati, se je izkušal deželni odbor na razne načine pomagati. Prosil je kranjsko hranilnico, naj bi prepusila svojo novo vzgajeno hiralnico v ta namen, ker bo sedaj stala nekaj časa prazna, a kranjska hranilnica je prošnjo odbila. Usmiljenke ne morejo graditi novega poslopja, ker nimajo sredstev. Ker deželni odbor brez deželnega zbora ne more skleniti nobenih večjih izdatkov, si začasno pomaga s tem, da se postavi na Studencu lesena stavba, v katero se spravijo bolniki za prvo potrebo. Ko deželni zbor kaj definitivnega sklene, ostane ta stavba kot baraka za nalezljive bolezni.

+ Ustanove za tehnike so dobili od deželnega odbora tehniki Ruech Franc Stibil Leopold, Škof Rud. in Premelj Stanislav pod pogojem, da po končanih študijah stopijo v deželno službo. Medicinsko ustanovo je dobil pod istim pogojem stud. med. Al. Ješe.

Za zgradbo kapnic v Gužah in na Bogem je deželni odbor zvišal deželno podporo na 30 odstotkov.

+ **Predavanje.** V nedeljo 2. maja je predaval v »K. slov. izobraževalnem društvu« dr. Breclj. Občinska dvorana je bila polna poslušalcev.

+ **Iz deželne bolnice.** Dr. Drganc se je vrnil s študijskega potovanja in vstopi kot ordinarij v deželno bolnico.

+ **Goriški »Orli«.** V nedeljo, 2. maja so goriški »Orli« imeli svoj praznik v St. Andrežu pri Gorici. Bili so navzoči »Orli« iz Mirna, St. Ferjana, Gorice, St. Andreža, zastopniki iz Podgore in Cerovega ter dva zastopnika vipavskega »Orla«, med njima br. načelnik Kobal. V kroju je bilo 44 »Orlov«. Dopoldne ob 9. uri je bila sv. maša, nato pa zborovanje. Določilo se je goriško okrožje, ki naj obsega sodne okraje Gorica, Kanal ter slovenski del korminskkega okraja. Sodni okraj Ajdovščina naj bi se priključil Vipavi, Cerkno Idriji. Za predsednika okrožja je bil izvoljen brat Vuk, za načelnika br. Puhar, ki je povdarjal v svojem govoru važnost naraščanja. Br. Kremžar omenja, da neuspehi vseh starih liberalnih ali takozvanih starih konservativnih strank imajo svoj vzrok v tem, ker voditelji niso skrbeli za naraščanje. Mi smo mladi, pa vendar je naša dolžnost, da že sedaj skrbimo, da za nami ne nastane vrzel, ampak da zbiramo že sedaj okrog sebe nežno mladino ter jo pridobivamo za našo sveto stvar. Tako naše gibanje ne bo nikdar zastarelo, ampak bo vedno mlado in sveže. Brat predsednik Vuk povdarja, da se od nekaterih strani, ki so sicer našega prepričanja, naše gibanje nekam omalovažuje in hoče prezirati. Tem gospodom povemo, da če nas nečeno poznati sedaj, naj nas tudi potem pustijo pri miru, ko nas potrebujejo. (Odobravajo.) Nato je bilo skupno kosilo. Po kosilu ob 2. uri so se telovadci udeležili zopet korporativno bogoslova. Ob pol 3. bi se bil imel vršiti shod na prostem. Toda hudo deževje in veter sta to onemogočila. Vsled tega tudi udeležba na shodu ni bila tako dobra. Bilo je na shodu s telovadci vred 150—200 ljudi. Shod se je vršil v notranjih prostorih gostilne pri »Karlotu«. Govorila sta ob velikem navdušenju in odobravanju dr. Srebrnič in br. Kremžar. K shodu je prišlo tudi več Podgorcev in Podgork, ki so potem pod vodstvom g. Jadrutčiča Justina zapeli več lepih pesmi. Čast jim! Kljub skrajno slabemu vremenu je bil to lep praznik za naše »Orle«. Posebno pohvalo zaslužijo vrli bratje »Orli« iz St. Ferjana, ki so kljub skrajno slabemu vremenu skoro dve uri daleč prišli peš; enak Cerovci. Prav tako vsa čast našim kremenitim Mircencem. Dobro so se držali cel čas domači štandereži »Orli«. Bratje! Pokazali ste veliko požrtvovalnost, ki jo je zmogočno le idealno srce, prekvašeno po deji naše krščanske organizacije. Čast vaši požrtvovalnosti, Vam samim — hvala! Na zdar!

+ **Nemci na jugu.** K našemu sobotnemu članku omenjamo, da Slovencev v Gorici ni 6000, ampak brez vsega dvoma 9000. Uradno štetje jih sicer ne izkazuje niti 6000, toda celo Lahi priznavajo, da jih je ena tretjina prebivalstva. 6000 je torej pomota in naj se popravi v 9000.

+ **»Slov. Narod« in »Grazer Tagblatt«** se objemata v priručnem veselju nad Segulovo kritiko dr. Krekovih Zgodb. »Narod« je nabodel dr. Kreka in ga na podlagi Segulovih neslanosti hotel osmešiti kot politika. »Grazer Tagblatt«, ki je brez dvojbe po »Narodu« zvedel za to reč, pa kuje orožje proti trizizmu iz tega. Zamislivo tembolj, ker bodo brez dvojbe »Tagblattovi« protestantski teologi zmahevali z glavo nad Segulo, ne pa nad dr. Krekom! Da je pamflet v »Grazer Tagblattu« vzet iz »Naroda«, se jasno vidi iz tega, ker je tudi v »Grazer Tagblattu« Segula »bogoslovski profesor«. O dr. Krekovem odgovoru v »Slovincu« seveda »Tagblatt« nič ne ve. Perfidija je pač mednarodna liberalna lastnost!

+ **Slovenska občinska hranilnica** se snuje v Trstu. Jamčile bodo okoliške občine.

+ **Nemški »Schulverein«** je izdal leta 1908. za šolske stavbe na Koroškem 40.000 kron. Podružnic je imel tu 86, dohodkov s Koroškega 25.100 kron. V podpiranih šolah se do zdaj ni smelo pouderevati slovenščine, ker so pa katehetje verouk vseeno poučevali v slovenščini, so sklenili, da od slej naprej tudi to ne bo smelo biti, sicer ne dajo podpor! To je delovanje »kulturenega« naroda!

+ **Dr. W. Šmid** popravlja. Bridkosti in stroškov, ki jih je imel admonški samostan zanj, ne spravi s sveta. To po glavi je prežalostno, da bi ga dalje razpravljali. Za nas je glavna reč to, da taji, kar smo pisali o njegovih nemško-nacionalnih činih. Da ne bo več uhajal na pot kakšnega popravka, mu povemo, da besedi, ki jih je zapisal, ni zapisal v slovenskem, marveč v nemškem jeziku na prošnjo za podnoro svoje »Carniole«. Seveda ni niti od daleč slutiti, da bi se to moglo zvedeti. Da mu osvežimo spomin, smo zapisali te vrste. Ko bi se še oglašil, mu postrežemo še natančnejši podatki. Sam naj pre-

mišlja, ali mu bo to v korist. Naše geslo glede nanj je in ostane dotikati se ga samo, kolikor je vsled njegovega izživljanja nujno potrebno.

+ **Knez Auersperg** je pri seji takozvanega »Verständigungsausschuss« dne 2. aprila v Kočevju sprožil misel, da se osnuje na Kranjskem posebna nemška »Zadružna Zveza«, h kateri bi morebiti tudi lahko pristopile eventualne nemške zadruge v Primorju. Seje so se udeležili tudi dekan Erker in poslanec Eger ter grof Barbo in šolski nadzornik Peerz. Gre se za vzajemno nacionalno in gospodarsko akcijo Kočevcev.

+ **V Podgori pri Gorici** so v ponedeljek 3. maja sprejeli na zelo slovesen način novega gospoda kurata Cirila Vuga. Zvonovi so zvonili, trobojnice so vihrale, slavoloki so pozdravljali g. kurata in ti sočalava množica ga je sprejela. Pozdravili so g. kurata: županstvo, učitelstvo in Marijina družba. Po sprejemu je bil blagoslov v cerkvi. Zvečer je vrli pevski zbor »Katoliškega slovenskega izobraževalnega društva« priredil gospodu kuratu prelepo podoknico. Krasno petje pod vodstvom g. Justina, pokanje topičev, bengalična razsvetljava, to je privabilo pred župnišče zopet velikansko množico. Ginjen se je zahvaljeval gospod kurat. Le počasi se je razšlo ljudstvo.

+ **Leto hroščev** je letos. Važno je za kmetijstvo, da se čim več tega mrčesa pokonča. Crv je naredil lani in predlanskim ogromno škodo. Zato pokončujte hrošče, da se ta nadloga ne povrne! Deželni odbor se obrača do vseh županstev, naj se pobrigajo za pokončevanje hroščev. Tudi šolskim vodstvom se priporoča, naj store v tem oziru svojo dolžnost. Za pokončevanje hroščev se bodo dajale nagrade.

+ **Za ljudski sklad** sta darovala župana Valentin Rihar iz Polhovega Gradca in Josip Trobec iz Črnega vrha pri Vrhniki vsak po 10 K. Živelci nasledniki!

— **Prvi maj v Gorici.** Prvi maj so praznovali goriški socialisti precej klavrnno. Popoldne so imeli shod na Telovadnem trgu. Zbrali so se sodrugi iz Gorice, Podgore, Mirna, Sovodenj, iz cele goriške okolice sploh in bilo jih ni dosti nad 300. Poleg tega je bilo na trgu še nekaj radovednežev. Za Slovence je govoril sodrug gospod E. Kristan, ki je tako kričal in motovilil z rokama, da so poslušavci bili v opravičeni bojazni, da gospod sodrug pade z odra. Pa ni padel, ampak je obljubil, da bodo padle verige. Govoril je namreč o verigah, klerikalizmu, kapitalizmu, militarizmu, papežu itd. Hudiče, farje in tercijalke pa je topot pustil doma. Potem se je pričel sprevod. Spredaj je šla neka banda, ki je delala neusmiljen vrišč. V tem sprevodu je korakalo, debelo štetilo 280—290 ljudi. Seveda so tu všteti tudi sodrugi dr. Tuma, E. Kristan in dr. Ferfolja. Dr. Dermote nismo opazili. — Še veliko pomembnejša je bila majnikova slavnost »delavskih bataljonov liberalne N. D. O. Ti so se zbrali k shodu kar v gostilno, da ni bilo potrebno še posebne hoje od shoda v oštarijo. Pri Attemsu je bilo okoli 50 ljudi. Tem je gospod jurist Knaflič ki se mnogo bolje razume na sablje in šmice nego na delavsko vprašanje, bral eno uro dolgo razpravo o socializmu. Poslušalo ga je kakih osem oseb, drugi so se rajše krepčali. Za to dolgočasno rečjo, pred katero je všel celo vodja N. D. O. v Gorici g. Fabčič, je nekdo skušal povedati, da pri volitvah moramo voliti Slovence vsi Slovenci, najsi bomo že liberalci, klerikalci, socialisti, judje ali Turki. Po teh dveh duhovitih govorih se je začela prosta zabava v obliki »balincanja«. — Rdeči sodrugi in pa »rmeni« organiziranci naj drugo leto pridobe za praznovanje 1. majnika še vse oštirje, birte in godce. Kako bi neki bilo potem?

— **Občni zbor »akad. društva slov. veterinarjev na Dunaju«** se vrši v četrtek, 6. t. m., v restavraciji na voglu Stroh- in Linke Bahngasse ob pol 8. uri zvečer. Slovanski gostje dobrodošli.

— **Huda burja** razsaja te dni zlasti po Vipavskem in na Krasu. Poroča se, da je vrtnec v nedeljo ugrabil v Malovšah nekoga dečka in ga vzdignil v zrak ter prenesel par metrov daleč. O hudih viharjih čitamo v listih, ki razsajajo po raznih krajih. Burja je mnogo sadnega cvetja odtrgala z drevja in tako marsikateri sad odnesla.

— **Gčna Avgusta Šantel**, učiteljica na deklški šoli c. i. k. mornarice v Pulju, položila je pred ljubljansko izpraševalno komisijo za meščanske šole izpit vsposobljenosti za violinski pouk z odliko.

— **Zadružni tečaj na Grmu.** Na kranjski kmetijski šoli na Grmu se priredi od 24. do 29. maja trajajoč tečaj o zadružništvu. Ta tečaj je v prvi vrsti namen en učencem šole na Grmu, smejo se ga pa udeležiti tudi mladeniči od drugod. Poslednji naj se ustno ali pismeno prikladi šolskemu vodstvu do dne 15. maja. Vnaji udeležniki morajo za hrano in stanovanje sami poskrbeti, posebno revni pa lahko dobje tudi podporo po 2 K na dan. Prošnje za podporo je nasloviti na dežel-

ni odbor, vložiti pa pri šolskem vodstvu na Grmu.

— **Vlak je povozil** na kolodvoru Gornje Ležeče hčerko nekega čuvaja; s tira se je umaknila prvemu vlaku, nato jo je pa drugi vlak prijel in povozil. Bila je takoj mrtva.

— **Izvolitvi operiran.** Ruskemu zunanjemu ministru Izvoiskemu so te dni v Monakovem operirali neko zateklino na levi roki. Stvar ni bila nevarna. Minister ostane nekaj dni na kliniki.

— **Dunajski občinski svetniki v Zagrebu.** Dunajski občinski svetniki se pripeljejo pod vodstvom podžupana Neumeyerja v Zagreb 17. t. m. Včeraj je zagrebški občinski svet dovolil za sprejem 15.000 K.

— **Kvalifikacijska vožnja.** Avstrijski avtomobilni klub priredi jutri od Dunaja do Trsta kvalifikacijsko vožnjo in sicer o hitrosti, kolikor dopušča zakon. Na Kranjsko prispejo v prvih popoldanskih urah in gredo potem seveda tudi skozi Ljubljano. Klub je to naznanil vsem pristojnim oblastim.

— **Analfabeti v Istri.** Vsled pomanjkanja ljudskih šol je v Istri še mnogo analfabetov, in sicer v pazinskem okraju 77%, v poreškem 65%, v koprskem 54%, v voloskem 49% in v puljskem 41% prebivaistva.

— **O dr. Lorenzotto iz Pulja** smo svoj čas poročali, da je izvršil velike goljufije, potem pa izginil. Šele zdaj so mu prišli na sled. Podal se je s prigoljufanimi 400.000 kronami v Buenos Ayres. Ker se mu je zdelo, da ga tam opazujejo, se ni upal tolikega zneska premenjati v argentinski denar in je poslal denar po nekem zaupniku v Pulj, da mu ga v Evropi premenjajo in pošljejo. Zaupnik se je podal k nekemu 80 let staremu Smareglji v Vodnjano, kjer so skovali načrt, kako bi denar zamenjali in vrnili Lorenzotto. Vsoto si je razdelilo več prijateljev, ki so šli z denarjem v Trst, na Dunaj in v Benetke. Pridržali so si lepe provizije, ostanek pa poslali z Italijanskega v Buenos Ayres.

— **Policija** je že dalj časa opazovala Lorenzottove znanee v Vodnjano. Ko je pa te dni stari Smareglja prosil za potni list v Ameriko, je izvršila v njegovi hiši preiskavo, ki je imela pričakovani uspeh. Našlo so mnogo pisem, ki kompromitirajo precej znanih oseb. Zaprla je starega Smaregljo in njegovega sina. Več novih aretacij bo sledilo.

— **Uboj** se je dogodil v St. Rupertu preteklo nedeljo. Sicer pošten sin posestnika Rometa iz Kozjeka je zašel v slabo družbo — namesto v cerkev — so šli v gostilno. Pijanost in lakomnost pa ne pozna mej — divjaki so ga zdelali, da je tekem 24 ur umrl.

— **Živinorejska zadruga** se je osnovala v nedeljo, dne 2. maja v Trnovem pri Ilirski Bistrici. Pri ustanovnem shodu je predaval g. deželni nadzornik Legvart. Pojasnoval je pomen in potrebo živinorejskih zadrug, da so te zadruge edino sredstvo za hitro povzdigo živinoreje. Zadruga si bode nabavila v kratkem času plemenske bike in mrjase. Tudi za pašo se bode skrbelo. Govedoreja, kakor tudi prašičoreja je v tem kraju zelo zanemarljena, zato je ta zadruga zelo potrebna. Zanimanje za zadrugo je zelo veliko.

— **Umrla** je v Vrtovinu pri Ajdovščini 78 let stara gospa Terezija Stibelj, mati g. Janko Vukaseviča Stibelja, polkovnika v srbski armadi.

— **Konferenca univerze v Trstu.** Slovensno polaganje temeljnega kamna za italijansko univerzo se bo vršilo te dni. Priinesejo ga italijanski dijaki, ki potujejo peš iz Rima v Trst. Bo to sveti kamen, ki je izkopen iz rimskega Fora. Izročili ga bodo v slovesni avdijenci županu tržaškemu, ki položi kamen v mestni muzej, da bo tam še pozni rodovom pričal, kako so znali igrati — Italijani dvajsetega stoletja vlogo — pajacev!

— **Vojaški motorni voji.** C. kr. vojno ministrstvo je ravnokar izdalo organična določila za c. kr. avstrijske prostovoljne motorne voje. Po teh določilih spadajo k c. kr. avstrijskim prostovoljnim motornim vojem: c. kr. avstrijski prostovoljni avtomobilni zbor in c. kr. avstrijski prostovoljni motociklistički zbor. Voji imajo namen podpirati vojsko v terenu, zlasti za prenašanje ukazov in poročil. Rezervistom nudijo voji posebne udobnosti v mirnem in vojnem času. Več pojasnil v tem oziru daje mestni vojaški urad v »Mestnem Domu«.

— **Pametni Amerikanci.** V Illionisu v Severni Ameriki so napravili načrt zakona proti ženskim klobukom. Vsaka dama, ki bo imela klobuk širši od 45 cm, igle, ki mole več kot 15 cm iz klobuka ven, ali pa tiče, kuščarje in kače kot nakrasek, bo morala plačati 100 do 200 dolarjev globe.

— **Umrl** je v Pragi znani ginekolog, dvorni svetnik profesor dr. Karol Pawlik. — Umrl je član češke cesar Franc Jožefove akademije odvetnik dr. Anton Pavliček, star 71 let.

— **Novi načelnik reške policije.** Po štiriurni obstrukciji v reškem občinskem zastopu je imenovan za načelnika policije na Reki Hrvat Ksaver Derenčin.

— **Proti podržavljenju ljudske šole** se je oglašil nemško-avstrijski »Lehrerbund«, češ, da bi podržavljenje nemškega šolstva ne povzdignilo ter bi le omejevalo politično prostost učiteljev.

— **Pogreša** se od meseca novembra 69letna slaboumna Katarina Pračkova iz Cola pri Vipavi.

Štajerske novice.

Š »Sloga« laže! »Sloga« je posegla sedaj tudi po grdih lažeh. Kaj drugega o tem listu, ki ima svoj cilj v osebnostih, tudi ni bilo pričakovati. 1. Prva laž tega lista je, da je dr. Korošec po shodih govoril kmetom proti nagodbi z Ogrsko, potem pa glasoval za njo. Ali ga je Jurtela, dr. Ploj kedaj slišal tako govoriti? Na dan z resnico! Pač pa mi vemo, da je Ploj leta in leta govoril proti nagodbi, potem pa glasoval za njo in »Sloga« (N. S. S.) je to glasovanje celo v posebnem članku branila. 2. Druga laž je, da sta dr. Korošec in Rožkar glasovala za nagodbo s Srbijo. Dr. Jurtela in dr. Ploj, kako moreta dovoliti, da se tako očitne laži tiskajo v vajinem listu? Ravno dr. Korošec in Rožkar sta bila, ki sta na Slovenskem najbolj agitirala proti nagodbi z Srbijo in tudi glasovala proti njej. To ve vsak političen otrok! Pač pa se je dr. Ploj, kakor vemo iz zanesljivega vira, izrazil proti kranjskim poslancem, da bi ne glasoval proti nagodbi, ako bi se ne bal poslancev Slov. kmečke zveze. 3. Tretja laž dr. Jurtela-Plojevega lista je, da se dr. Korošec ni brigal za sušo. Kdo drugi kot on pa je povzročil, da je Spodnji Štajer dobil toliko podpore? Na Dunaju in v Gradcu je storil vse korake, da se je dobilo toliko podpore. V Gradcu je v družbi s Pušenjakom in Robičem skrbel, da je prišla podpora na Slovenski Štajer, ne pa v nemške dele. Ne pri eni seji ni bil Ploj zraven! Takrat so mu bili volivci deveta briga. Le ko se je podpora, katero so drugi izposlovali, delila pri glavarstvih med posamezne posetnike, takrat je prišel tudi Ploj zraven, češ, sedaj bodo ljudje mislili, tudi jaz sem kaj storil za nje. To je resnica! Dr. Jurtela in dr. Ploja pa pozivljemo, da svojemu listu prepovevta lagati. Če bodo njih listi lagali o naših poslancih, bomo mi pisali resnico o dr. Ploju. In ta bo dr. Ploju več škodila, nego našim poslancem vse laži!

Š **Mladeniški shod pri Sv. Petru nize Maribora.** Četudi nam nebo ni bilo milo, smo vendar prihiteli 2. maja mladenci iz celega Spodnjega Štajerja na prijazen griček naše zaščitnice Matere božje. Krasen je bil pogled na procesijo, katero je vodil domači g. kaplan Tomažič. V vznepenih besedah nas je spodbujal slavnostni pridigar g. kaplan Bosina k delovanju na krščanski podlagi za mili naš teptani narod slovenski. Za dober uspeh našega shoda je daroval slovesno službo božjo gosp. Tomažič. Mešani pevski zbor v Sv. Juriju v Slovenskih gorah je pel pod vodstvom g. Bosine s čistim, močno donečim glasom krasne mašne pesmi. — G. župan Lorber je prepuštil svojo prostorno sobo nam za zborovanje. Predsednik S. M. Z., Žebot, nam je pojasnil, kako tesna mora biti zveza med našim narodnim delom in trdnim krščanskim prepričanjem. France Makso Kramberger nam je podal jasno sliko, kako nam treba ustanoviti v zvezi s S. K. S. Z. urejenih delavskih posredovalnic, predvsem za mladence. Jožef Šut iz Maribora nas je pa navdušil s krepkimi besedami za organizatorično delo med našo mladino. G. kaplan Krajnc je obljubil, da v kratkem izda knjižico, ki bo pojasnila potrebo zadružništva med našimi obrtniki. — Pozdravi mladencev so dokaz, kako mogočno je preplavila S. M. Z. celi Slovenski Štajer. Zbrali smo se mladenci iz celih Slovenskih gor, prihiteli so naši tovariši iz dravskega polja, iz savinske doline, iz Maribora, Celja, Ptujja ter iz vinorodne Prekleje. V imenu Prekmurcev je želel obilo sadov in božjega blagoslova S. M. Z. g. kaplan Tomažič. Katol. akademiki so pozdravili shod po zastopniku »Zarje«. Došlo je tudi več brzojavnih in pismenih pozdravov. Med odmoru so prepevali šentjurski pevci z zvonkim glasom mične pesmice. — Krasne so bile urice, ki smo jih preživeli v nedeljo v bratskem objemu. Težko je bilo slovo. Zato pa delajmo na to, da se v kratkem zopet snidemo. — Z Bogom na delo! Mladenci-tovariši, ne zabite svoje naloge 7. maja.

Š **Prestavljen** je svetnik deželnega sodišča g. dr. Schäftlein iz Celja v Gradec.

Š **Poizkusne volitve.** Štajersko veleposelstvo bode volilo »napredno« nemške poslance v deželni zbor. Ker je bil odklonjen kompromisni predlog s krščanskimi socialisti, se bodo 28. maja vršile »poskusne volitve«. Gospodje žele biti vnaprej zavarovani za zmago.

Š **Sneg** je pokril celo Zgor. Štajersko; po dolinah ga je do 20 cm, po hribih čez pol metra.

Š **Za obmejne Slovence** je storil liberalno-slogaški kandidat Zemljič trikrat več, kakor je imel dr. Korošec kdaj volje. Tako javlja »Narodni Dnevnik«. Ostal je

še dolžan pojasnila, kje je Zemljič kaj storil. Upamo to kmalu najti v predalih »Nar. Dn.«, kajti sicer bomo mi to obmejno delo Zemljičevu oslikali brez pardona.

Š Mladenci in — gratis. Liberalna dnevno v Celju izhajajoča cunja se zadržuje v mladeniški shod v St. Petru pri Radgoni. Podtika tem mladeničem med drugim, da se jih zelo lahko pridobi, če se jim da kaj »gratis«. To je zopet ena napredna laž, na katero bodo mladeniči drugim potom odgovorili.

Š Smrtina kosa. V Slamnjaku pri Ljutomeru je umrl po daljši bolezni oskrbnik takozvanih »bruselskih« goric, g. Martin Nemec. Bil je odločno katoliški mož, zvest pristaš K. Z. N. v m. p.! — Umrl je v Celju vpokojeni major Pokorny, star 86 let.

Š Zavezniki rudečkarjev. liberalci, širijo po Koroškem volivnem okraju letake z besedilom: dr. Franc Korošec itd. S tem hočejo storiti uslugo socialni demokraciji in si pridobiti nje glasove v okraju Celje itd. za Brinarja. Lepa zveza to. Toda naši volivci se ne bodo dali zbegati, ampak bodo dne 7. maja volili v okrajih Maribor-Ptuj itd. dr. Antona Korošca, v okrajih Celje itd. pa Franca Pišeka. Proč z liberalci in sociji!

Š Nemški prestolonaslednik name-rava vzeti v zakup velik lov na Gorenjem Štajerskem, kjer se nastani prusko lovsko oskrbnikstvo.

Š Velik oženj v gospodarskih poslopih puntigamske pivovarne pri Gradcu je včeraj napravil 60.000 kron škode.

Š Poizkušen samoumor. Pred tremi dnevi je bil v Mariboru od svoje soproge sodnijsko ločen 37 let stari adjunkt južne železnice, Oskar Longera. Včeraj si je poglaval kroglo v prsi. Nevarno ranjenega so prepeljali v bolnico.

Š 20-letnico »Südmärke« bodo Nemci slovesno praznovali na občnem zboru »Südmärke« od 4. do 7. junija v Gradcu.

Koroške novice.

Š Celovski mestni svet je sklenil povišati letno subvencijo za »Schulverein« oziroma »Südmärke« za 200 K, tako da bi skozi deset let znašala vsakoletno 300 K. Na ta način se tudi celovski mestni svet pridruži od pesnika Roseggerja predlagani dvemilijonski ustanovi za nemške obmejne šole. Naj nas ta zgled bodri, da tudi mi storimo kolikor le moremo za obmejno obrambno delo, ki postaja čedalje bolj pereče in važno.

Š Deželni poslanec — osem mesecev v zaporu. O nemškonalnem poslancu Großbauerju so krožile v njegovem volivnem okraju razne govorice, da je bil že par let zaprt, in kot je videti, so ga lastni pristaši pozvali, naj toži. To je storil in izkazalo se je, da je pred 35 leti sedel osem mesecev, ker je bil zraven pri nekem tepežu, kjer so zaklali nekega fanta in tam našli Großbauerjev nož. Vsi, ki so to raznašali, so bili obsojeni, ker so mu očitali prestano kazen in deloma trdili neresnico.

Š Mlad koroški kitar. Frid. Gornik, rojen Slovenec, je razstavil na Dunaju svoje delo »Dies irae«. Delo je bilo odlično. Zopet eden, s katerim se bo ponašal nemški sosed, obenem pa zabavljaj čez našo nekulturo!

Š Ustrelil se je v nedeljo zvečer v Beljaku 24-letni Avgust Frank, trgovski pomočnik. Doma je iz Postojne.

Ljubljanske novice.

Š Kako delajo Nemci? Včeraj smo poročali, da so Slovenci na Štajerskem v splošni skupini spodnještajerskih mest in trgov postavili slovenskega kandidata. Iz Maribora poročajo, da je ondaj agitacija jako težavna, ker je mestni svet prepovedal, da se v Mariboru ne smejo nabijati slovenski lepaki. Beležimo, da ne bodo Nemci preveč kričali, ako se v Ljubljani prepovedo nemški lepaki.

Š Ljubljanski občinski svet ima jutri ob 6. uri zvečer redno sejo.

Š Ljubljansko prostovoljno gasilno in reševalno društvo bo prisostvovalo dne 9. majnika zjutraj ob pol 8. uri v cerkvi sv. Florijana sv. maši povodom praznika svojega patrona. Povabljenih je več gasilnih društev iz okolice. Po maši obhod skozi mesto. Svirala bo »Slovenska Filharmonija«. Po obhodu sestanek v meščanski pivarni (prej Hainer).

Š Pobegnil je dne 3. t. m. od zgradbe vojaškega oskrbovališča prisiljenec Ignacij Furlan, rojen v Mostarju in pristojen v Komen v sežanskem okraju. Oblečen je bil v prisilniški obleki.

Š Tatvina. Včeraj je prinesel prodajati nek starinarici nek mlad fant železno

črpalnico. Ker se je stvar zdela starinarici sumljiva, jo je ovadila policiji, ki je fanta aretovala in konstatovala, da je 21-letni dninar Primož Bran iz Spodnjih Gamelj. Navedenec je priznal, da je črpalnico ukradel v družbi 24letnega Pojeta iz Podlipoglavja pri Tobogganu v Lattermanovem drevoredu. Ko je policija prišla še Pojeto, so dognali, da sta ukradla poleg tega tudi sveder in oblič, kar sta prodala nekemu mizarju. Ker sta sumljiva tudi drugih tatvin, ju je policija izročila dežel-nemu sodišču.

Š »Slovenska Filharmonija« koncertira jutri od 8. do 12. ure zvečer v restavraciji hotela »Ilirija«. Vstop prost.

Š Sv. misijon se vrši v St. Rupertu od 8. do 16. maja. Vodili ga bodo čč. oo. lazaristi. Bog blagoslovi njih delovanje, da bodo sv. misijon obrodil mnogo sadu.

Razne stvari.

Monakovski nadškof Stein je včeraj popoldne umrl.

Šmrt po električnem toku. Neki devetleten deček je splezal na drevo v bližini državnega kolodvora St. Queu v Parizu. Pri tem se je dotaknila njegova noga žice električnega toka, ki je dečka z enim udarcem ubila. Neki mladi mož, ki je hotel dečku pomoči in se je dotaknil njegove noge, in neka tretja oseba, ki je hotela pomoči, sta bila istotako takoj mrtva. Došli so gasilci, ki so prerežali kabel in spravili mrtvece, ki so bili strašno izogljani.

Š Samoumor vojvode Abruškega? V Parizu se je raznesla govorica, da je vojvoda Abruški, bratranec italijanskega kralja, storil s samoumorom konec svojemu življenju. Nahajal se je na nekem znanstvenem potovanju v Aziji, kamor je bil odpotoval dne 26. marca na parniku »Ocean« iz Marsaile.

Š Zopet potres v Kalabriji. Iz Reggio di Calabria poročajo: 4. maja ob 10. uri 55 minut predpoldne je bilo čuti močan potresni sunek, kateremu je kmalu sledil drugi, ki je bil tudi zelo močan.

Š Snega v mainiku. Iz Soluna in Sarajeva poročajo, da je včeraj ponoči padlo ondi mnogo snega.

Š Nasledki prvega maja. V Berlinu in okolici je radi praznovanja prvega maja odpuščenih od dela 5500 delavcev.

Telefonska in brzojavna poročila.

DRŽAVNOZBORSKI ODSEKI.

Dunaj, 5. maja. Proračunski odsek je danes obravnaval o državnem proračunu. Posamezni referenti so poročali o točkah ministrstva javnih del.

Dunaj, 5. maja. Narodno-gospodarski odsek je danes rešil spremembe zakona glede zavarovanja za nezgode v stavbinski stroki in pri poštni svetovni pogodbi.

OGRSKA KRIZA.

Budimpešta, 5. maja. Weckerle je bil danes pri vladarju v avdijenci nad eno uro in pol ter je poročal vladarju o položaju. Predlagal mu je osebe, katere naj vladar zaslisi glede rešitve krize. Jutri sprejme vladar predsednika obeh zbornic. O nadaljnjih avdijencah še ni nič določene-ga. **Š Pesti Naplo»** poroča, da bo Just sklical prihodnji teden sejo ogrskega drž. zbora. Po inicijativi vlade bo v seji neki poslanec interpeliral vladno o položaju.

ZA SPLOŠNO IN ENAKO VOLIVNO PRAVICO NA OGRSKEM.

Budimpešta, 5. maja. Socialna demokracija je povodom prihoda cesarja v Budimpešto nameravala prirediti veliko manifestacijo za volivno pravico, a je to vsled dežja morala opustiti. Sedaj sklicuje za petek 20 shodov v Budimpešti. Po shodih se udeleženci skupno podajo z lampijoni in bakljami po Rakoczijevi in Košutovi cesti in po donavskem obrežju.

NOVA PAPEŽEVA ENCIKLIKA.

Rim, 5. maja. Povodom stoletnice sv. Anzelma je izdal sv. oče novo encikliko, ki se obrača proti zunanjim sovražnikom cerkve, pa tudi proti notranjim sovražnikom: modernistom.

RUSKI ZUNANJI MINISTER POTUJE.

Monakovo, 5. maja. Od tu se Izvol-skij poda v Biaritz in iz Biaritza v Pariz in London.

USTAVA ZA PERZIJU.

Teheran, 5. maja. Šah je izdal proklamacijo, s katero daje Perziji ustavo. Volitve naj bodo izvršene do 19. julija.

KAJ BO S TURŠKIM PARLAMENTOM. MLADOTURŠKE SKRBI.

Carigrad, 5. maja. Tu so v parlamentarnih krogih mnenja, naj se zasedanje

parlamenta odgodi in naj se da vojaški oblasti prosto pot, da napravi red. Drugi so mnenja, naj se sedanji parlament razpusti, ker v sedanjem parlamentu večina nič kaj prav ne razumeva ustavo. Mladoturke zelo skrbi Mala Azija.

ARETACIJE V CARIGRADU.

Carigrad, 5. maja. Tu je bil danes aretiran glavni urednik nekega staroturškega dnevnika.

PREMOŽENJE PREJŠNJEGA SULTANA.

Carigrad, 5. maja. Abd ul Hamidovo premoženje, naloženo v inozemskih bankah, cenijo na 250 milijonov mark.

MLADOTURKI PROTI SVOBODI TISKA.

Carigrad, 4. maja. Mladoturški diktatorji postopajo z vso strogostjo s tukajšnjim tiskom. Uvedena je preventivna cenzura. Ne sme se pisati o ministrski krizi, o armadi in o klanju v Adani. List »Osmanli« je ustavljen, ker je pisal o položaju v Adani, večerni list »Serveti Funun« je dobil ukor. Proti lastnikom in urednikom »Ikdam« in »Independanta« so izdali ukaz, da jih zapro, češ, da sta ta lista s svojo pisavo povzročila upor dne 13. aprila.

IZ MALE AZIJE.

Carigrad, 4. maja. Neki major redifov ki je bil poslan v Hacin, se je v Sisu, s precej močno četo pridružil upornikom. Porta je prepovedala s provinc pošiljati vznemirjajoče vesti. Redifski diviziji v Kaniji in Adani sta bili mobilizirani brez uniform, ker so bila skladišča prazna. Vsled tega so Armenci mislili, da gredo proti njim navadni mohamedanci. Vali iz Adane oporeka, da bi se bile čete pridru-žile mohamedanskim hujšakcem; v celem vilajetu vlada baje mir.

PREOSNOVA TURŠKE USTAVE.

Carigrad, 4. maja. Zbornica je razpravljala o preosnovi ustave. Temeljne poteze nove ustave so sledeče: Ko sultan zasede prestol, priseže na ustavo in na šeriat. Ministri so odgovorni skupno in posamezno. Sultan imenuje le velikega vezirja in šejk ul islama. Veliki vezir sestavi ostalo ministrstvo, ki pa odpade, ako se parlament protivi. O splošnem pomiloščenju odloča zbornica. Prepovedana so društva in odbori, ki bi delali proti celoti in politični enoti države ali pa proti ustavi. Ako zbornica dvakrat odkloni isto vladno predlogo, bo razpuščena. Če se pa nova zbornica izjavi tako, kakor prejšnja, postane njen sklep veljaven. Senat ima 45 članov; dve tretjini imenuje sultan, eno volji zbornica. Senatorji obdržijo svojo čast devet let. Senatove seje so javne. Pravica sultanova, da bi pošiljal nevarne osebe v prognanstvo, se odpravi.

NASPROTSTVA V MLADOTURŠKEM ODBORU.

Carigrad, 4. maja. Vsled razglasa Mahmuda Šefket paše, da je vojaštvo pre-trgalo vse zveze z mladoturškim odborom, utegnejo nastati prepiri v odboru samem. Nekaj članov odbora je za vojaško vladno, druga skupina hoče, da se sestavi ministrstvo po večini iz parlamentarcev. Nekaj ministrov upa, da dobi kabinet za-upnico, drugi o tem dvomijo. Bržkone postane veliki vezir zopet Hilmi paša, drugi ministri pa ostanejo. Preosnova minist-rstva se izvrši bržčas še le po intronizaciji sultanovi.

NOVI SULTAN ZASEDE PRESTOL V PONEDELJEK.

Carigrad, 4. maja. Sultan zasede na svečan način prestol v ponedeljek. Diplom-atje bodo pri svečanosti navzoči v ci-

viliu. Čez par dni sprejme sultan diplo-mate v skupni avdijenci.

TRŽNE CENE.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta 5. maja.

Pšenica za maj	14.18
Pšenica za oktober 1. 1909.	11.87
Rž za april 1. 1909.	9.36
Oves za april	7.55
Koruzna za maj 1. 1909.	7.61

Efektiv: neizpr.

Meteorologično poročilo.

Vilina n. morjem 306.2 m, sred. zračni tlak 736.0 mm

Dn	Čas opa- zovanja	Stanje baro- metra v mm	Tempe- ratura po Celsiju	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah
4	9. zveč.	731.2	10.2	sr. szah	dež	
5	7. zjutr.	33.5	9.9	brezvetr.	oblačno	1.7
	2. pop	33.0	15.3		pol obl.	

Srednja včerašnja temp. 9.0°, norm. 12.5°.

Žalosti potrti javljamo vsem s rod-nikom, prijateljem in znancom pretužno vest, da je naša soproga ozir. stara mati prastara mati, teta, gospa

Marija Jerala

soproga vpok. dežel. uradnega sluga.

danes; dne 5. maja t. l., po kratki bo-lezni, previdena s svetotajstvi za umirajoče, v 82 letu svoje dobe mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb predrage rajnice bude v če-trtek dne 6. t. m. ob 5 uri popoldan iz mrtvašnice deželne bolnice k sv. Križu.

Svete maše zažalostnice se bodo daro-vale v več cerkvah.

Predrago rajnico priporočamo v blag spomin in molitev.

Ljubljana, dne 5. maja 1909.

Božica pravnikinja. Mihael Jerala, soprog.

Janko Jerala, s soprogo Amalijo vnuk.

HOTEL „ILIRIJA“

Kolodvorske ulice.

V četrtek, dne 6. maja

KONCERT

Slovenske filharmonije.

Vstopnina prosta. Začetek ob 8. zvečer

K prav obilni udeležbi vabi

z velespoštovanjem

1259

Marija Novak

hotelirka.

Proda se 12 tednov star

bernhardinec

prave vrste čuvaj. Ogleda se lahko. Bohoričeve ulice 5, Stari Vodmat.

1243 2-1

Odvetnik dr. Fran Novak

uljudno javlja, da je premestil in otvoril

svojo odvetniško pisarno

Dalmatinova ulica št. 3 (polec Kmetske posojilnice).

Ljubljana, 4. maja 1909.

1256 3-1

Za birmance primerna darila!

Za dečke: črne in modre obleke.

Za deklice: bele obleke.

: : : Obleke so v zalogi v vseh novih barvah in kroju najfinejše izvršitve po jako nizkih cenah. : : :

O. BERNATOVIČ

Ljubljana, Mestni trg 5.

Prvi kinematograf Pathé

Predstave ob nedeljah in praznikih: ob 10. in 11. uri dopold. in ob 3., 4., 5., 6., 7., 8. in 9. uri popoldne.

Cene prostorom: I. prostor 60 v., II. prostor 40 v., I. prostor otroci 40 v., II. prostor otroci in vojaki do narednika 20 v.

Vsak četrtek in soboto od 3. do 6. ure predstave po znižani cenli. I. prostor 20 v., II. 10 v.

Prej „EDISON“. DUNAJSKA CESTA. Nasproti

kavarne „Europa“

Vsako soboto in sredo nov program!

Predstave ob delavnikih: ob 4., 5., 6., 7. in 8. uri.

Slike se dobivajo samo iz prve svet. pariške tvor. Pathe Frères.

Ravnateljstvo kinematografa „Pathé“.

Ugodna prilika!

Haylickovo platno

1 kos 15 m širok 205-82 cm

K 1030 laboratorij

K 1320 laboratorij

V. J. Havlicek u brat

popolnoma novo platno, vseobsežno, 140/20 cm, priporočila inštorjev, je najzgodnejša, prilika, pri naročilu dveh kosov „Haylickovega platna“ ali 1 kos platna in 1 kos „Haylickovega“ platna, poštnine prilož.

Naročite takoj!

koto, mlajšim čestilcem sv. Rešnjega Telesa pa bo tudi molitvenik v tej novi obliki prav, da si bodo ohranili vid zdrav, kar treba še posebno zaradi tega upoštevati, ker se navadno molijo ure molitve zvečer in so cerkve somračne. Vsled velikega tiska je knjiga nekoliko narastla, vendar pa ni debelejša kot prejšnji natis, kajti papir je finejši in oblika še bolj prikupna kakor poprej. Ure molitve so tudi v novem natisu vse, sploh se ni glede na vsebino prav nič izpremenilo, pač pa se je novemu natisu nekaj dodelalo, kar ni imel doslej še noben slovenski molitvenik, namreč trpljenje našega Gospoda, pasjon. Vezava je lepa in trpežna — cena knjigi se vzlic velikanskim stroškom ni veliko zvišala, velja namreč vezana z rdečo obrezo 3 K. Dobile se bodo pozneje tudi finejše vezave; kdaj, to bomo naznanili. Naroči se v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani, katera je knjigo založila.

Išče se za deželo

boljša ženska

srednje starosti, katera zna dobro kuhati, likati in šivati. — Naslov se izve v upravnistvu. 1251 3-1

Se nekaj vinskih sodov

iz hrastovega in kostanjevega lesa, prav dobro ohranjenih in močnih v obsegu 150, 600, 700, 800, 900, 1400, 1500, 1600 do 5000 odda po primerni ceni trdka M. Resner in drug, veležgarnja sadja, Ljubljana, poleg Koslerjeve pivovarne. 295 156-9

Kuharica

dobro izurjena, poštena in pridna, se išče na deželo k neki gospici v Vilo. Ponudbe na upravo „Slovenca“. 1206 5-1

se sprejmo takoj in v trajno delo. 3-1

MODNI SALON SETINC

Wolfve ulice 5, II. nadstropje.

2 sobi

v sredi mesta išče stalen samski gospod. Ponudbe sprejema pod 897 uprava lista. 897 1

VEČNA MOLITEV.

Izšla je pravkar toli zaželjena »Večna molitev« — molitvenik za častivce Sv. Rešnjega Telesa — v čisto novi obliki, namreč s tako povečanim tiskom, da bo pač tudi najkrajkovidejši brez pripomočkov mogel odslej knjigo rabiti. Starejši, ki jim peša vid, bodo velike črke brali z lah-

* Venček narodnih pesmi za mešani zbor: IV. zvezek. Harmoniziral Alojzij Mihelčič, organist v Metliki. — G. Mihelčič pridno zbira narodne pesmi, katerih je pač ravno na Dolenjskem, osobito na Belokranjskem še največ ohranjenih. Četrty venček obsega devet pesmic, prirejenih za mešani zbor v priprosti harmonizaciji. Vse so postavljene v F-duru, druga poleg druge brez vsakega prehoda: zato o kakih težavah ni govora. Pri tolikem številu pesmi v istem tonovem načinu je težko izogniti se nekaki monotoniji. Temu se deloma odpomore, ako se pri posameznih pesmicah zelo menjuje »tempo«. Sicer pa bodo naši mešani zbori po deželi radi segli po tem lahkem venčku, ki se dobiva pri gospodu prireditelju in v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani, izvod po 50 h.

Foerster Anton, Op. 100, Šest Marijinih pesmi za tri ženske ali moške glasove z orglami. Part. I K 80 vin., glasovi po 40 vin.

— Op. 107, Ave Maria vocum inaequalium aut vocum aequalium Pr. part. 60 vin., glasovi po 20 vin.

* Slovarček k izbranim Ovidijevim pesmim Sedlmayerjeve izdaje. Sestavil Anton Döcker. Ljubljana 1909. Opozarjamo na ravnokar izišli slovarček k Ovidu, ki je izboren pripomoček za gimnazijce. Slovarček je tako urejen, da podaja slovar k posameznim pesmim, torej jako praktično. — Cena 1 K 90 vin. — Dobi se v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani.

Slike sv. očeta in prevzvišenega knezoškofa Antona Bonaventura se dobé v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani. Velikost 55 1/2 x 45 1/2. — Cena 14 K, z okvirjem vred 20 K.

Velika zaloga raznih slovenskih plošč in gramofonov

ceniki od gramofonov in plošč na razpolago.

Fr. P. Zajec

urur in optikar

Ljubljana,

Stari trg, št. 28.

Gradnja pečnic in trgovina s stroji

PAVEL SCHMOTZ

INOMOST

MONAKOVO

dobavlja in gradi pod jamstvom parne pečnice (grelnice z vodo) pečnice s kanalom, (sistem s toplim zrakom) v 1 ali 4 etaže, kakor tudi pečnice za kurjavo za les in premog z direktno kurjavo. Dobava pekarskih strojev in orodja iz prvovrstnih tovarn. Večje poprave pečij vseh sistemov se izvrše točno in ceno.

Notica. Sedaj gradim 3 dvojne pečnice v novem vojaškem preskrbovališču v Ljubljani. Vsled obilice materiala bi pa bil v položaju kakemu pekovskemu mojstru izročiti pečnico za kurjavo s premogom po zelo nizki ceni in s pet letnim jamstvom.

Ceniki in proračuni so na razpolago. Dopisi na gornjo trdsko hotel „pri Maliču“ Ljubljana. 1222 2-1

Ceniki zastoj in poštne prosti.

Najlepša birmanska darila po najnižjih cenah!

Kdor želi imeti dobro uro, naj jo zahteva z znamko »Union«, ker te ure so najbolj trpežne in natančne. V zalogi jih ima

527

Fr. Čuden

urur in trgovec v Ljubljani
delničar in zastopnik švicarskih tovarn „Union“ v Bielu in Genovi.

Službo oskrbnika ali upravnika

želi sprejeti na kaki graščini ali na velikem posestvu. Sprejme tudi službo pri kakem podjetju kot nadzornik, ter je kot tak vže služboval. Ponudbe na upravn. »Slovenca« pod šifro »Služba«. 1239 3-1

Gospodarsko društvo

v Bermu p. Pazin, Istria
posreduje brezplačno pri prodaji vina svojih udov. Cena je nizka. Vino je bele, rdeče in črne boje; kakovost izborna. 362 (3)

Poslovno naznanilo.

Usojam si tem potom vljudno javiti svojim častitim odjemalcem in p. n. občinstvu sploh, da sem kupil že 36 let obstoječo trgovino trdke Josip Stadler v Ljubljani in bom isto nadalje vodil pod njegovim osebnim vodstvom ter vodstvom spretnih in zanesljivih kleparjev in monterjev

v hiši Stari trg št. 9 kot podružnico

Ondi bom imel tudi veliko zalogo lakiranega, emailiranega in pocinjenega hišnega in kuhinjskega orodja, kopalnih in otroških banj, kletek itd. itd. le najboljše kakovosti na razpolago p. n. občinstvu — po najnižjih cenah.

Priporočam se za izvršitev vseh v svojo stroko spadajočih del, kot stavbenih in galanterijskih kleparskih del ter vodovodnih naprav, kopališč, klosetov itd. itd. pod popolnim jamstvom za strogo solidno strokovno izvršitev po možno nizkih cenah.

Naročila in poprave vseh vrst se sprejemajo v trgovini Stari trg št. 9 kakor tudi v glavni trgovini Slomškove ulice št. 3-10 in se točno izvrše.

Tudi vse vrste krovskih del z eternitom (patent Hatschek), naravnim škrljem, opeko, lesnim cementom in strešnim papirjem se prevzemajo v dobro znano solidno izvršitev.

Masa za izoliranje v svrhu osušitve vlažnega zidovja. Proseč cenjenih naročil p. n. občinstva in z zagotovilom vedno strogo vestne postrežbe bilježim

Velepoštovanjem

Proračuni zastoj in franko.

Teodor Korn

TELEFON 229.

1085 6-1

kleparski in krovski mojster, obl. konces. vodovodni zavod LJUBLJANA.

Podružnice

Spljet, Celovec

- in Trst -

- Delniška glavica -

- K 3.000.000. -

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani Stritarjeve ulice 2

sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter je obrestuje po čistih 4 1/2 %

priporoča promese na 3 0/0 zem. kred. srečke II. a K 5-60, žrebanje 5. maja glav. dob. K 60.000

3 0/0 „ „ „ I. a „ 4-50, „ 15. maja „ „ 90.000

4 0/0 og. hipot. srečke a K 4- „ žrebanja 15. maja glav. dob. K 70.000

og. premijske srečke polovice a K 7- „ cele „ a K 12- „ 15. maja „ „ K 200.000

Podružnice

Spljet, Celovec

- in Trst -

- Rezervni fond -

- K 300.000. -

Vzajemna zavarovalnica

proti požarnim škodam in poškodbi cerkvenih zvonov v Ljubljani, Dunajska cesta 19.

Račun zgube in dobička

za dōbo od 1. januarja do 31. decembra 1908.

I z d a t k i		K	h	K	h	K	h	P r e j e m k i		K	h	K	h	K	h
I. Škode:								I. Prenos upravnega prebitka		—	—	—	—	1.875	58
a) v oddelku požara	120.300	02						II. Zakladni prenos preteklega leta: premijska prihrana:							
delež pozavarovalnice	60.987	18	59.312	84	—	—		a) v oddelku požara	77.882	98	—	—	—	—	—
b) v oddelku zvonov	4.918	10						delež pozavarovalnice	40.567	32	37.315	66	—	—	—
delež pozavarovalnice	1.549	16	3.368	94	62.681	78		b) v oddelku zvonov	3.677	72	—	—	—	—	—
								delež pozavarovalnice	—	—	3.677	72	40.993	38	
II. Uprava:								III. Zaklad za nedoločene škode:							
a) provizija	—	—	20.905	05	—	—		a) v oddelku požara	5.700	—	—	—	—	—	—
b) tekoči upravni stroški:								delež pozavarovalnice	2.868	10	2.831	90	—	—	—
1. plače	22.206	86	—	—	—	—		b) v oddelku zvonov	—	—	1.760	58	4.592	48	
2. poštnine in pisarn. potrebščine	10.450	53	—	—	—	—		IV. Čista zavarovalnina po odbitku storn.							
3. kurjava, razsvetljava, najemnina, bolniška blagajna in telefon	3.891	98	—	—	—	—		a) v oddelku požara	244.451	20	—	—	—	—	—
4. oznanila	2.465	90	—	—	—	—		delež pozavarovalnice	125.920	37	118.530	83	—	—	—
5. tiskovine	5.493	40	44.508	67	—	—		b) v oddelku zvonov	5.640	26	—	—	—	—	—
c) davek	—	—	384	53	65.798	25		delež pozavarovalnice	2.770	94	2.869	32	121.400	15	
d) vsprejemnine:								V. Dohodki naloženega denarja:							
1. v oddelku požara	15.199	91	—	—	—	—		obresti	—	—	—	—	4.740	80	
2. v oddelku zvonov	36	—	—	—	15.235	91		VI. Drugi dohodki:							
III. Odpisi in drugi izdatki:								a) pristojbine polic:							
inventar	—	—	—	—	475	84		1. v oddelku požara	8.153	75	—	—	—	—	—
IV. Zaklad za nedoločene škode:								2. v oddelku zvonov	22	30	8.176	05	—	—	—
a) v oddelku požara	1.052	—	—	—	—	—		b) vsprejemnine:							
delež pozavarovalnice	526	—	526	—	—	—		1. v oddelku požara	15.204	44	—	—	—	—	—
b) v oddelku zvonov	2.934	18	—	—	—	—		2. v oddelku zvonov	36	—	15.240	44	—	—	—
delež pozavarovalnice	1.437	09	1.497	09	2.023	09		c) drugi dohodki	—	—	5.696	92	29.113	41	
V. Stanje zakladov koncem leta:															
premijska prihrana:															
a) v oddelku požara	97.780	48	—	—	—	—									
delež pozavarovalnice	50.368	15	47.412	33	—	—									
b) v oddelku zvonov	2.256	11	—	—	—	—									
delež pozavarovanja	1.108	38	1.147	73	48.560	06									
Upravni prebitek	—	—	—	—	7.940	87									
	—	—	—	—	202.715	80								202.715	80

Bilanca.

A k t i v a	K	h	K	h	K	h	P a s i v a	K	h	K	h	K	h
I. Tirjatev pri delničarjih	—	—	—	—	—	—	I. Ustanovni zaklad	—	—	—	—	98.000	—
II. Račun blagajne	—	—	—	—	3.001	90	II. Prihrana dobička in glavnice . . .	—	—	—	—	2.000	—
III. Tirjatev pri denarnih zavodih in po- sojilnicah:							III. Premijska prihrana:						
a) Pri hranilnicah	100.693	55	—	—	—	—	a) v oddelku požara	97.780	48	—	—	—	—
b) Poštna hranilnica, št. 51.426 . . .	8.682	55	—	—	—	—	delež pozavarovalnice	50.368	15	47.412	33	—	—
" " " 68.082	2.020	58	—	—	—	—	b) v oddelku zvonov	2.256	11	—	—	—	—
" " " 71.966	1.093	52	—	—	—	—	delež pozavarovalnice	1.108	38	1.147	73	48.560	06
" " " 4.425	1.597	14	—	—	114.087	34	Zaklad za nedoločene škode:						
IV. Tirjatev pri poverjenikih	34.254	72	—	—	—	—	a) v oddelku požara	1.052	—	—	—	—	—
V. Tirjatev pri raznih dolžnikih . . .	13.053	38	—	—	47.308	10	delež pozavarovalnice	526	—	526	—	—	—
VI. Tirjatev pri hipoteknih posojilih . .	—	—	—	—	4.658	56	b) v oddelku zvonov	2.934	18	—	—	—	—
VII. Račun uprave:							delež pozavarovalnice	1.437	09	1.497	09	2.023	09
oprava 2.325.84							V. Razni upniki:						
tablice, plat., tiskovine . . 8.139.42							a) poverjeniki	4.343	63	—	—	—	—
10.465.26							b) predplačila za l. 1909	2.390	82	—	—	—	—
na tabl. in plat. prejeto . . 3.473.72	6.991	54	—	—	—	—	c) gasilni donesek	5.761	10	—	—	12.495	55
nova nabava oprave	—	—	—	—	—	—	VI. Saldo s pozavarovalnico	—	—	—	—	9.552	03
" " tabl. in plat.	5.000	—	11.991	54	—	—	VII. Upravni prebitek	—	—	—	—	7.940	87
odpis oprave	325	84	—	—	—	—							
" tiskovin in zastop. tabl.	150	—	475	84	11.515	70							
	—	—	—	—	180.571	60						180.571	60

Dr. Andrej Karlin,
član nadzornišva.

I. P. Vencajz,
predsednik nadzornišva.

Jos. Pehani,
ravnatelj.

Vabilo

na

XXIX. občni zbor Kmetijske posojilnice ljubljanske okolice v Ljubljani

ki se vrši

1252

dne 13. maja t. l. ob 3. uri pop. v združni pisarni na Dunajski cesti 18.

DNEVNI RED:

1. Nagovor predsednika. — 2. Poročilo tajnika. — 3. Poročilo nadzorstva. — 4. Odobritev letnega računa. — 5. Volitev predsednika, njega namestnika, treh članov načelnstva in treh članov nadzorstva. — 6. Predlogi združnikov.

V Ljubljani, dne 3. maja 1909.

PREJEMKI

Denarni promet v letu 1908 K 71,417.344-75.

IZDATKI

	K	v		K	v
1 Račun blagajne: Gotovina dne 1. januarja 1908	357.474	02	1 Račun blagajne: Gotovina dne 31. decembra 1908	575.536	47
2 Račun deležev: Vplačani opravični deleži	388	—	2 Račun deležev: Izplačani opravični deleži	46	—
Vplačani glavni deleži	400	—	Izplačani glavni deleži	400	—
3 Račun rezervnih zakladov: Dvignjene obresti glavnega rezervnega zaklada	5.385	99	3 Račun vlog: Izplačane hranilne vloge	5.365.021	35
Dvignjene obresti posebnega rezervnega zaklada in doneski	4.746	78	Izplačane hranilne vloge v tekočem računu	4.564.072	46
4 Račun pokojninskega zaklada: Dvignjene obresti in prispevki uradnikov	2.053	65	4 Račun posojil: Izplačana posojila	10.018.065	63
5 Račun vlog: Prejete hranilne vloge	9.425.495	54	5 Račun naloženega denarja: Naložena glavnica	14.805.491	31
Prejete vloge v tekočem računu	4.593.577	68	6 Račun tekoči: Vrnjena glavnica	366.716	91
Prejete vloge domače hranilnice	217	—	7 Račun združnega doma: Davki, poplave in 1% odpisa	10.660	66
6 Račun posojil: Vrnjena posojila	6.670.112	19	8 Račun združnih hiš: Izplačila za novi stavbi	52.788	92
7 Račun naloženega denarja: Dvignjena glavnica	13.718.040	70	9 Račun vrednostnih listin: Nakup istih	71.616	76
8 Račun tekoči: Prejeta glavnica	242.475	41	10 Račun prehodnih zneskov: Izplačani prehodni zneski	221.078	37
9 Račun združnega doma: Prejete najemščine	12.845	60	11 Račun inventarja: Nakup inventarja	4.587	41
1% odpisa	1.956	46	12 Račun dividende: Izplačila na 100 glavnih deležev	2.000	—
10 Račun združnih hiš: Prejete najemščine	19.619	70	13 Račun nagrad: Izplačane nagrade	7.550	—
11 Račun prehodnih zneskov: Vrnjeni prehodni zneski	219.936	70	14 Račun dobrotelčnih namenov: Izplačane razne podpore	2.400	—
12 Račun inventarja: Prejeta skupila	7	20	15 Račun obresti: Izplačane obresti hranilnih vlog	57.698	81
13 Račun obresti: Prejete obresti posojil	621.769	29	Povrnjene obresti posojil	2.830	16
Prejete zamudne obresti	7.801	51	Plačane obresti tekočega računa	2.325	50
Prejete obresti vrednostnih listin	26.313	27	16 Račun davka: Plačani davek v letu 1908.	11.783	52
Prejete obresti naloženega denarja	76.427	41	17 Račun upravnih stroškov: Upravni stroški v letu 1908.	44.943	06
14 Račun upravnih dohodkov: Prejeti upravni dohodki	2.440	52	18 Račun združnih hiš: Davki in razni stroški	6.564	32
15 Račun vrednostnih listin: Prejeta skupila	150.685	—			
	36.190.177	62		36.190.177	62

DEBET.

Izkaz zgube in dobička za upravno leto 1908.

KREDIT.

	K	v		K	v
1 Račun obresti: Izplačane obresti hranilnih vlog	48.376	79	1 Račun obresti: Prejete obresti posojil	621.769	29
Izplačane obresti hranilnih vlog v tekočem računu	9.322	02	V letu 1907. za leto 1908. prejete obresti posojil	31.513	59
Kapitalizovane obresti hranilnih vlog	528.144	52	Zaostale obresti posojil	142.735	91
Kapitalizovane obresti hranilnih vlog v tekočem računu	47.638	92	Prejete zamudne obresti	7.801	51
Kapitalizovane obresti domače hranilnice	—	18	Prejete obresti naloženega denarja	76.427	41
Za leto 1909. predplačane obresti posojil	46.524	81	Prejete obresti vrednostnih listin	25.926	51
V letu 1908. za leto 1907. plačane obresti posojil	104.907	57	2 Račun vrednostnih listin: Nedvignjeni kuponi	14.210	50
Povrnjene obresti posojil	2.830	16	Izravnavna kurzne zgube	3.176	—
Plačane obresti tekočega računa	2.325	50	3 Račun združnega doma: Kurzni dobiček	2.356	76
V letu 1908. za leto 1907. vnovčeni kuponi	20.486	70	Prejete najemščine v letu 1908	12.845	60
2 Račun združnega doma: Davki, poplave, 1% odpisa in predpl. najemščine	12.235	18	Prejete najemščine v letu 1907. za leto 1908.	1.574	52
3 Račun združnih hiš: Davki, poplave in predplačane najemščine	8.188	20	4 Račun upravnih dohodkov: Upravni dohodki v letu 1908.	2.440	52
4 Račun vrednostnih listin: Kurzna zguba	1.275	—	5 Račun združnih hiš: Prejete najemščine v letu 1908	19.619	70
5 Račun inventarja: 10% odpis za obrabo	1.217	24	Prejete najemščine v letu 1907. za leto 1908.	1.488	81
6 Račun davka: V letu 1908. plačani davek	11.783	52	6 Račun zgube in dobička: Pripisani ostanek iz leta 1907.	4.366	27
7 Račun upravnih stroškov: Upravni stroški za leto 1908.	44.943	06			
8 Račun zgube in dobička: Čisti dobiček v letu 1908.	76.083	53			
	966.282	90		966.282	90

AKTIVA.

Bilanca za upravno leto 1908.

PASIVA.

	K	v	K	v		K	v	K	v
1 Račun blagajne: Gotovina dne 31. decembra 1908			575.536	47	1 Račun deležev: Stanje glavnih deležev dne 31. decembra 1908			20.000	—
2 Račun posojil: a) stanje vključenih posojil:					Stanje opravičnih deležev dne 31. decembra 1908			6.538	—
a) na zadolžnice	8.494.305	36			2 Račun vlog: Stanje hranilnih vlog dne 31. decembra 1908	15.550.595	57		
b) na zastavna pisma	105.190	—			Kapitalizovane obresti za leto 1908.	528.144	52		
b) stanje meničnih posojil	1.723.546	67			Stanje hranilnih vlog v tekočem računu	965.315	08		
c) stanje posojil v tekočem računu	3.169.081	26	15.492.123	29	Kapitalizovane obresti za leto 1903.	47.638	92		
3 Račun naloženega denarja: Stanje dne 31. decembra 1908			2.316.118	78	Stanje domače hranilnice dne 31. decembra 1908	217	—		
4 Račun združnega doma: Stanje dne 31. decembra 1908			201.628	46	Kapitalizovane obresti za leto 1908.	—	18	17.102.911	27
5 Račun združnih hiš: Stanje dne 31. decembra 1908			313.974	41	3 Račun rezervnih zakladov: Stanje glavnega rezervnega za-				
6 Račun združnega zemljišča: Stanje dne 31. decembra 1908			109.253	50	klada dne 31. decembra 1908	127.950	97		
7 Račun vrednostnih listin: Stanje dne 31. decembra 1908			334.732	76	Stanje posebnega rezervnega zaklada dne 31. dec. 1908	110.920	11	238.911	08
Nedvignjeni kuponi			14.210	50	4 Račun pokojninskega zaklada: Stanje dne 31. decembra 1908			25.406	84
8 Račun prehodnih zneskov: Stanje dne 31. decembra 1908			8.714	68	5 Račun tekoči: Stanje dne 31. decembra 1908			350	—
9 Račun inventarja: Stanje dne 31. decembra 1908			10.955	17	6 Račun združnega doma: Za leto 1909 predplačane najemščine			1.574	52
10 Račun obresti: Stanje zaostalih obresti posojil dne 31. dec. 1908			142.735	91	7 Račun združnih hiš: Za leto 1909 predplačane najemščine			1.623	88
			17.519.963	93	8 Račun obresti: Za leto 1909 predplačane obresti posojil			45.524	81
					9 Račun zgube in dobička: Čisti dobiček za leto 1908			76.083	53
								17.519.983	93

Letni račun in bilanca so razporejeni v smislu § 25 združnih pravil združnikom v pregled.

NAČELSTVO.

Prvi kranjski pogrebni zavod

Ljubljana, Frančiškanske ulice št. 10.

Ustanovljen leta 1868.

Telefon šte. 97.

FR. DOBERLET

Prevzamejo se pogrebi, prevažanje
z vozom in po železnici in oskrbujejo se tudi pogrebov se tiče stvari
v Ljubljani po najnižjih cenah.

Imitovane kovinskelesne krste lastnega izdelka.
Velika zaloga kovinskih krat v vseh velikostih
s primerno opremo. Oskrbujejo se sveži in suhi
cvetlični venoli s primernimi trakovi z napli-
som in brez napisa. 1047 13-1

Za šport
in promet.

Zaloga koles

Puch, (Stryia), Globus,
Regent in drugih specialnih
znamk ter posameznih delov.

Izposojevanje koles
prejem koles za emailliranje,
poniklanje ter popravila:
solidno in ceno.

Karol Čamernik

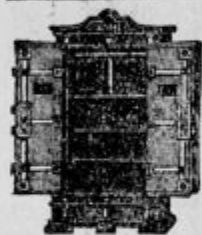
Ljubljana, Dunajska c. št. 9.

Učenca

v ključavničarsko
obrt sprejme takoj:

Ivan Peterca, Do-

lenjska c. 19, Ljubljana. 1144 6-1

Absolutno ognjevarne blagajne

jekleno-oklopne blagajne in ka-
sete ponudi starorenomirana to-
varna za blagajne

Jan. Lange

Dona, XVIII/1, Währinger Gürtel šte. 7.

Telefon 21485. 3157 26-9 Ceniki zasloni.

Dobavitelj domačih hranilnic.

Pekarija

z vsemi pritlikami vred, na prometnem kraju
v Ljubljani, se takoj ali z avgustom
odda. Pismena vprašanja na upravnništvo
„Slovenca“ pod št. 2044. 1107 6-1

ŠIVILJE

se sprejmejo za novo podjetje. Lahko delo,
dober zaslužek. Zglasiti se je osebno na
Privozu št. 3 v Ljubljani. 1225 3-1

Išče se močan in trezen hlapec

za na pokopališče, ako mogoče, več zvo-
nenja. Plača mesečno 28 K, hrana in sta-
novanje. Nastop takoj. Oglasi se naj pri
Peter Medič, Sv. Križ pri Ljubljani, pošta
Moste. 1181 3-1

APNO

se dobi
vedno v

Podmolniku; naročila sprejme **FRANCE
LIPAH** v Dobrunji št. 67 pri Ljubljani.
1233 3-1

Nižje-avstr. zdravniška zbornica

Je v letu 1899 doposlala c. kr. notranjemu mini-
sterstvu vlogo, v kateri navaja, da so dognale
opetovane kemične preiskave Serravallovega
kina-vina, da vsebuje mesto naznanjenih 0.4%
železo-oksida le 0.001 do 0.006%, to je ne več kot
navadno vino. („Wiener Allg. Zeitg.“ 4. junija 1899.)

Železnato vino lekarja Piccoli-ja v Ljubljani
vsebuje natančno množino železa, ki se mora po določilih
o zdravljenju dovajati bolnemu organizmu. Pollit. stekl. 2 K.

Razpis.

Za 1) zgradbo vodovoda v Podkraju nad Vipavo, polit. okr. Postojna, s proraču-
njenimi stroški K 7.079.80 in 2) razširjenje vodovoda za Vrbičico, občina Jablanica, okraj
Postojna, s proračunjenimi stroški K 7.000 potrebna dela in dobave se bodo oddale potom

javne ponudbene obravnave.

Pismene, za vsako posamezno vodno preskrbo posebne ponudbe, morajo
obsegati vsa dotična dela, ter jih je z napovedbo popusta ali doplačila v odstotkih na
enotne cene proračuna predložiti

do 22. maja t. l. ob dvanajstih opoldne

podpisanemu deželnemu odboru.

Ponudbe, katere marajo biti kolkovane s kolkom za eno krono, doposlati je
zapečatene z nadpisom: Ponudba za prevzete 1. zgradbe vodovoda v Podkraju nad
Vipavo okraj Logatec, oziroma 2. razširjenje vodovoda za Vrbičico, okraj Postojna.
Ponudbi mora biti dodana izjava, da pripozna ponudnik stavbne pogoje po vsej
vsebini in da se jim brezpogojno vkloni.

Razven tega je dodati kot vadij še 5% stavbnih stroškov v gotovini ali pa v
pupilarnovarnih vrednostnih papirjih po kurzni ceni.

Deželni odbor si izrečno pridrži pravico, izbrati ponudnika ne glede na višino
ponudbene cene, ter izvršitev posameznih vodo preskrbujočih naprav oddati skupno
jednemu ali pa posamezno raznim ponudnikom, oziroma če se mu vidi potrebno, razpisati
novo ponudbeno razpravo.

Nacrti, proračun in stavbni pogoji so na ogled v deželnem stavbnem uradu v
običajnih uradnih urah.

Deželni odbor kranjski

1200 (3-1)

v Ljubljani, dne 28. aprila 1909.

Termalno in močvirno kopališče

STUBIČKE TOPLICE, HRVAŠKO

Postaja Zabok in postajališče Zagorske železnice „Stubičke Toplice“.

Sezona od 1. maja do 30. oktobra.

Termalni vrelci 53°C toplote in močvirne kopelji so prav posebno primerni proti trganju,
revmatizmu, ischiji, dalje ženskim boleznim, kroničnim katarom, eksudatom, nervoznosti,
kožnim boleznim, ter tudi za rekovalescente. — Najboljša vporaba studenskega blata, po-
dobno francovarskemu močvirju. Kopališki zdravnik. Zdraviliška godba. Krasen gozdni
park, najlepša okolica. Najceneja brezkonkurenčna prav dobra prehrana in bivališče.

Zdravljenje s svetlobo.

Sobe od K 1.— nadalje. Pojasnila in prospekte daje kopališka uprava v Stubičkih Toplicah,
Hrvaško. Pošta Zabok, brzojavna postaja Stubica. Interurbanska telefonska postaja.
1049 1

Dež. lekarna pri „Mariji pomagaj“

M. Leustek

Ljubljana, Resljeva c. 1

zraven cesarja Franc Jožefovega jubil. mostu
priporoča ob sedanjem času za jemanje najbolj
pripravno pristno, čisto in sveže

Dorševo med. ribje olje ugod. okusa,
lahko prebav-
ljivo. Mala steklenica 1 K, večja 2 K.

Nadalje zaradi svojega izbor, učinka znano

Tanno = chinin tinktura za lase,
katera okrepuje lasišče in preprečuje izpa-
danje las. — Cena steklenici z rabilnim na-
vodom 1 K. 2700

Slovita Melusine ustna in zobna
voda deluje izborno proti zobobolu in gnji-
lobi zob, utrdi dlesno in odstranjuje
neprijetno sapo iz ust. — Steklenica 1 K.

Zaloga vseh preizkušenih domačih zdravil, ka-
tera se priporočajo po raznih časopisih in ceni-
kih. Med. Cognaca, Malaga, ruma itd.
razpošilja po pošti vsak dan dvakrat.

Lepo moderno stanovanje

s tremi prostornimi sobami, kuhinjo, sobo za služ-
kinjo itd., z vsemi pritliklinami in vrtom je oddati
s 1. avgustom ali tudi takoj v II. nadst. nove
hiše na Resljevi cesti št. 26. Več se poizv. pri
kamnoseku Tomanu. 1224 3-1

Ure! Milko Krapeš Gramo- foni!

urar, Ljubljana, Jurčičev trg šte. 3.

Priporočam svojo zalogo zlatih, srebr. tula
nikel. žepnih in različnih stenskih ur,
vsake vrste budlik, zlate verižice, pr-
stane, uhane, bisere z dragulji. Sre-
brno in iz kineškega srebra orodje.

Gramofone in najnovejše slovenske plo-
šče od K 3 naprej. Vsi tu
navedeni predmeti se točno in po nizki cen
popravljajo 2393 36

Staro zlato in
srebro kakor tudi
drago kamenje
kupujem ali vza-
mem v zameno.
Ceniki na zahte-
vo poštine
prosto.

Tacitol

zobozdravnika Avgusta Schweigerja.

najboljša tinktura za zobe na svetu

Dobrota za človeštvo. 1220 4-1 Nikakega zobobola več.

Vse podrobnosti pove popis, ki je
pridejan vsaki steklenici.

CENA STEKLENICI 1 K 60 v.

Dobiva se v lekarnah gg. Trnkoczy,
Bohinc, Mayer, Piccoli, v drožeriji
Kanc in v vseh večjih trgovinah.

PETER KOZINA & CO., d. z o. z. v Ljubljani, Breg št. 20

se priporoča cenjenim trgovcem slovenskih dežela za nakup izdelkov domače
obrti, osobito dobro sortirano zalogo črevljev lastnega izdelka.

POSTREŽBA IN CEE STROGO SOLIDNE.